

पुर्खा दय्क तकगु सम्पत्ति, भीगु कला व संस्कृति
पिकाक-भक्तपुर नगरपालिका

नेपाल संवत् १९४३ विंसा श्व / २०७९ मसिर १५ / २०२२ Dec / ल्या: ७२, दाँ:५

स्थानीय तहं प्रदान याइगु
आधारभूत अथाअथ्य सेवाया सुनिश्चितता
विषयया ज्या इषः अं प्रमुख प्रजापति

नेपाल सरकार सहरी विकास मन्त्रालयया गवसालय जगु 'दिगो विकासया लागि स्थानीय कुतः' ज्या इवः सं प्रमुख प्रजापति (२०७९ मंसिर १२ गते)

छँ छँ नर्सिङ्या ज्या इवः सं निर्देशन बियो दिसे प्रमुख प्रजापति (२०७९ मंसिर ७ गते)

; Dkfb slo

@)&(dl# / !%, c^a\$ (*, jif%

प्रतिनिधिसभासं निजी क्षेत्रयाय् पुं अपलं वड्गु

मंसिर ४ गते प्रतिनिधि सभा व प्रदेश सभा निर्वाचनय् अपलं व्यवसायीत त्याकः वल । डलर अर्बपतिदक म्हास्यूम्हा विनोद चौधरी निसें मेडिकल माफिया दक इलय् ब्यलय् खाँ प्याहाँ वड्महा सुनिल शर्मा तकः चुनावय् त्याकला । निर्माण व्यवसायी मोहन आचार्य, पर्यटन व्यवसायी राजेन्द्र बजगाईं थजपुं दर्जनौ व्यवसायीत अः कानून दय्किगु थासय् थ्यन ।

थ्वनं न्हा व्यवसायीत थःता काथंछिंक कानून दय्कः बिया दक आग्रह यायां राजनैतिक दलया नेता तय्गु छँ छँ ब्रिफकेश (धेबा प्वः) ज्वडः वानिगु । अमिगु हे ख्वः स्वयो नेता तय्सं निजी लागता हृदाय तयो कानून दय्किगु । निजीता हृदाय तःगु खाँ खं राज्य न्ह्याब्लें द्याडः घाटाय् वानि । अःवयो नेतातय्गु छँ व्यवसायीत वानिगु मखु व्यवसायी पिनिगु छँ छँ वानिगु अवस्था वयो च्वंगु दः ।

निजी क्षेत्रया प्रतिनिधिपुं अपलं द्वहँ वसेलिं कानून दय्किगुलि तप्यंक लिचवः लाकिगु खानय् दत । निजी क्षेत्र हनय् लः वगु धाय्गु हे राज्य कमजोर जुगु खः । आर्थिक उदारीकरणया नीतिं छगू छगू ज्या खाँ निजी लागया जिम्मया वियता बःयाई । व पूँजीवादी विचः खः । पूँजीपति वर्गता ज्याछिनिगु काथं ज्या याइपुं न्ह्यलुवा त कानून दय्की थाय् थ्यनकीं सरकारया स्वामित्वखय् च्वंगु ब्वनय् कुथित कलेज, अस्पताल थजगु निजी लागाय् प्रभावय् लाई गुकी अः वड्गु दिनय् सामुदायिक संस्थातय्गु अवस्था भन भन कमजोर जुयो वानिगु पक्का हे खः । सरकारं बांलाक सेवा मब्युसेलिं जनताया प्राथमिकता नं निजी खय्या लाइगु खानय् दः ।

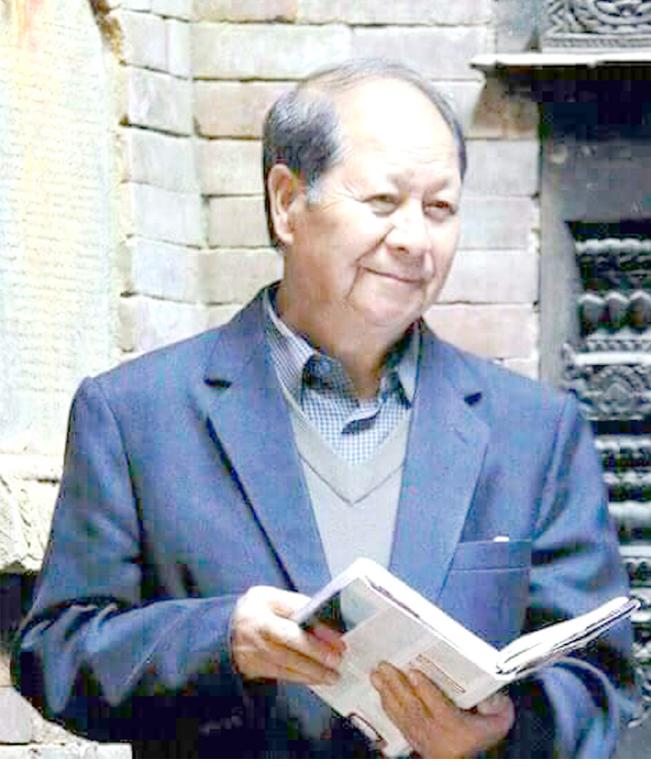
पूँजीपतित म्हालिंचां रड्गु हिड्क थें थःगु स्वार्थया लागिं छगू दल त्वःत मेगु दलय् वानय्गु याई । विनोद चौधरी २०६४ सालय एमालेपाखं संविधान सभाय् त्याकः वम्हा खः सा २०७० सालय् नेकाया पाखं समानुपातिकपाखं संसदय् वाना । अथेहे २०७९ सालया निर्वाचनय् नेकाया टिकट कायो प्रत्यक्ष चुनाव ल्वाडः त्याकला । वथें हे व्यापारीत सुनं टिकट बिइ अपुं अखय् पाखय् हे न्ह्याडः : वानी । अमिता गुगु दलं गजगु राजनैतिक बिचः, सिद्धान्त व दर्शन ज्वडः वला उकिया मतलबयाई मखु । अमिगु छगूजक तातुना धाय्गु हे कानूनी रूपं यक्व यक्व धेवा कमेयाय्गु खः । अः राजस्व छुटया न्हँ न्हँ गु कानूनत दय्की राज्यया टुकुटी भारी क्वथाय खिचा वाथें वाडः ब्रम्हलुट याइतिनि ।

नेका, एमाले, माओवादी पाखं त्याकपुं अपलं व्यवसायी सांसदपुं राज्यं फुक्क थासय् लाहा तय मज्युगु, फुक्क ज्या निजीता बियमःगु, राज्य सुंक स्वयो जक च्वनय मःगु उदारवादी नीति कःघाइपुं खः । देया कल कारखाना ख्वखचा मूलं निजी लागता लःल्हाडः ब्यगुया लिचव, थौ तक नेपः सिपिसं फयो च्वंगु दः । निजी लागता हृदायतयो कानूनत दय्कसा राज्य छुं हे याय् मफूम्हा बुँख्याचा थें जक जुई ।

अः याय्गु प्रतिनिधिसभा देया प्राकृतिक स्रोत साधन निजीया लाहातय् लाकयता तस्कं काथं छिंक लाँपु चाय्किगु खानय् दः । धात्थेंखःगु पूँजीवाद छु खः व जनतां सिइ । निर्वाचनय् जनताया भोत कः पिसं हे डादा तक जनताता शासन व शोषण याई तिनी । सामन्ततय्सं ब्रह्मम्हा सलाँ ह्यु थें पूँजीपति वर्गया मनु तय्सं भाग थ्याकयता निर्वाचनय् नेम्हा प्यम्हा न्हँगु ख्वः त थानय् है । पूँजीवादय् मनु हिली अलय् बिचः हिली मखु । अः संसदय् प्रतिनिधित्व याइपुं क्रान्तिकारी संसदवादया पालिड जुइपुं दल तय्गु लागिं निजी क्षेत्र नपां कानूनी ल्वापु ल्वाय्गु तहांगु चुनौती वई ।

पिकाक-ख्वप नगरपालिका/सम्पादक-आशाकुमार चिकंबञ्जार, डेस्कटप-धन लक्ष्मी त्यात, आवरण सज्जा-रेणु ध्वजु, थाकू- भक्तपुर अफसेट प्रिन्टर्स फोन ल्याः ०१-६६९३०४३, ई-मेल- khwopapau@gmail.com

का. रोहितया न्यकगु कोरिया भ्रमण

का.रोहित (नारायणमान बिजुवळें)

या जुलाइ पाखय् भूमि सुधारया इलय् उगु ल्या २,७६,००० थ्यन । उगु इलय् ८० प्रतिशत दुजःत किसानत दः । १९४६ अगष्ट महिनाय् न्हँगु पार्टीया महाधिवेशन जू बलय् उगु ल्या ३,६६,००० थ्यन अलय १९४६ या जनवरी सं उगु ल्या ७,०८,००० थ्येन ।

थथे वयकलं प्यंगू राजनैतिक पार्टीत व हिंडागु सामाजिक संगठन व सम्मेलनया प्रतिनिधिया बारे काडः दिसे संग्रहालयया थी थी कोथाया बारे खाँ काँ कां यंकल ।

थुगु संग्रहालय धात्थेंगु पार्टी अफिस खः । उगु थासय् कार्यकतीपिन्ता जुछें विचारधाराया लिधंसाय् न्ह्याडः च्वंगु पार्टी निर्माण, व विकासया बारे खाँ कानि । कोरियाली क्रान्तिया तस्कं स्यल्लागु व जापान विरोधी लडाईं त्याकय् धुडानिं जक कम्युनिस्ट पार्टी निःस्वांगु, अलय् न्हँगु प्रजातान्त्रिक पार्टीनिपां छप्पा जुयो कोरियाली मजदुर पार्टी दय्कगु खः । संग्रहालयसं व फुक्क इतिहासया दकले महत्वपूर्णगु घटनाया दस्तावेजत, किपात, टाइप राइटर, न्हिपौ (अखवार), विधान, नक्सात, पुस्तिका, पर्चा, पोष्टर, दुजः या फारम थजगु थी थी सामानया नमुनात, फोटोकपी व मौलिक भ्वँत ब्वयो तःगु दः । वहे सामग्रीत क्यडः कार्यकर्तातय्ता व्यवहारिक तालिम बियता अ. पुडगु व सशक्त (स्यल्लाक) दय्क यंकागु अनुभवत दः । थःगु पार्टी निर्माण व क्रान्तिबारे दां दां तकया प्रमाणित दस्तावेजत सुरक्षित तयो तयगु व मुडः तयगु तस्कं तस्कं थाकुगु ज्या खः । थव हे खाँ थुगु पार्टी निः स्वाना संग्रहालयं याडः क्यडः तःगु दः । थव तस्कं महत्वपूर्ण व गौरवया खाँ खः । थुगु पार्टी संग्रहालयसं “साम्राज्यवाद मुर्दाबाद” अथे धाय्गु १९२६ पाखय् संगठन तय्गु कागजपत्र नपांया उगु क्रान्ति व वःफय् धाकु फसं मथिइकः, स्यंकय् मबिइकः म्वाकः तय्गु ज्या प्रखर चेतनाया ज्या खः ।

भ्नीगु पार्टीया नेता व कार्यकर्ता पासापिसं सय्के मःगु खाँ मध्ये छगू थव नं खः । थः गु पार्टीया दस्तावेजत, अखवारत व मेमेगु भ्वँतय्गु रेकर्ड तय्गु लुमन्तित थः ता गौरव जुइगु नपां न्हँगु पुस्ताता शिक्षा जुइगु खाँ पासापिसं मतितय्मः धाय्गु जिगु मनय् वल ।

चाकलीं वार्डसे च्वंकः तयो तःगु, बःचा हांगु पलेस्वं पुखु व तस्कं हिंसिचा दःगु संग्रहालयं विदा फ्वडः २ः३० ता इलय् जिपुं

पार्टी स्थापनाया ऐतिहासिक संग्रहालय

२६ अप्रिल १९९२ अथे धाय्गु १४ वैशाख २०४९ या सुथाय्सिया १०ः०० ता इलय् पार्टी स्थापनाया ऐतिहासिक संग्रहालय स्वः वाडा । छम्हा मिसाम्हा इन्चार्ज संग्रहालयया म्हासिइका पिब्वसे धायोदिल- प्योङ्गयाङ्गया हाइबाङ्ग - मान पर्वतय् च्वंगु थुगु पार्टी निःस्वांगु संग्रहालय जापान विरोधी लडाईं त्याकय् धुंकः महाननेता किम इल सुङ्ग थःगु देशय ल्याहाँ वसेलिं थःगु अफिसकाथं छ्यःगु छँ हे वहे भवन खः । आना वयकलं हिं प्यम्हा स्वयो अपः विदेशी प्रतिनिधि पाहां तय्ता लसकुस यासे नपालाडः खाँ ल्हाडः द्यगु खः । अलय् १९४५ निसें ४८ तक पार्टी, सरकार, प्रशासन व सेनाया ज्या खाय् छ्यल द्यगु खः । थुगु संग्रहालय १७ अक्टूबर १९२६ सं वयकलं हिंप्यदाया इलय् “साम्राज्यवाद मुर्दाबाद” धाय्गु संघ निः स्वांगु नपां जनताया क्रान्तिकारी सेनाता धेवा, ज्ञान व शक्तिं ग्वाहाली याय्ता जनताता यागु इनाप, दस्तावेज व किपात दः । पार्टीया दुजः बारे छगू न्ह्यसया लिसःखय् १९४५ सं अक्टूबर महिनाय् पार्टी निस्वांगु इलय् दुजः या ल्या २००० जक दता । प्रजातान्त्रिक सुधारया इलय् उगु ल्या ४५३० थ्यन । अलय् १९४६

गुडच्यागूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

डायसोडग बजारय् (Dae Song dipartment Store) स्वः वाडा । आनानं विदेशी सामानत तस्कं थिकय् । भूतपूर्व सोभियत संघय् नय त्वनयता म्हवचा धेबां चाडगुलिं मनु तय्के अपलं धेबा मुनय धुंकगु जुयो चवना । अलय न्हँ न्हँगु स्वय् हे तस्कं हिसिचा दःगु व ववसामारी थजगु सामानत रुसय् दयकगु हे मरु । उकीं रुसीत विदेशी सामानया निति ज्यान पाडः न्यो जुडगु यक्व यक्व धेबा वांगु सामानत न्यायता लाइन चवडः जुडगु । वहे भिलीमिली व विदेशी सामान अपलं यःक जगुलिं सोभियत संघ क्वदल । विदेशी बस्तुजक द्रहँ वगु मखु विदेशी सामान लिसिं विदेशी बिचः व ब्यवस्था हे विदेशी द्रहँ वल । दे फ्वंगी जुल । जनतां दुःख सिल । देया इज्जत व गौरवय् हाकलं पाकल ।

अथेहे सोभियत संघया बाँमलागु बिचः लं थथे जुययो धाय्गु सिडकः कोरियां विदेशी सामानत यक्व यक्व तय्के ब्यगु खानय् दः । भिलीमिली योपुं व खर्च याय् मंदपुं ग्राहकपिन्ता लाँपु चाय्कः बियो विदेशी वस्तुया माया म्हवँ याकिगु खाँ ज्या नं जिं आना खाडा । विदेशी सामान यक्व अलय न्याइपुं छम्हा-नेम्हा जक ।

जापानी, जर्मनी व मेमेपुं पश्चिमी देशत नपां व्यापार याडः वा उगु देया सामानता न्याडः कोरियाली जनतां थी थी दे नपां स्वापु भिंकय तांगु जुड धाय्गु जिं बिचः याडा । ४:०० ताइलय बजारं उपत्यका गोष्ट हाउस थयं बल नेपाल कोरिया मैत्री संघया छ्याञ्जे विष्णु सुन्दर जी नपालात । विदेशय् नेपः मिपुं नपालाडः थः ता जुगु अनुभवत कालबिल याय्बलय् मन याउँसे चवनिगु नपां तस्कं हायपुडगु जुयो चवना धाय्गु खाँ जिं आना अनुभव याडा ।

विष्णु सुन्दर जिता बिदा बिय धुंक ५:०० ता इलय का. किम चाडगु जोन नपां नेपाल मजदुर किसान पार्टी व कोरियाली मजदुर पार्टीया व्यवहारिक खाँ जुल । वयक कोरियाली मजदुर पार्टीया अन्तराष्ट्रिय मामिला उप-प्रमुख जुगुलिं देश विदेश नपां कोरिया स्वापुबारे खाँ सिडकेतानं जिता अःपुल । वयकया अनुभव जिता तस्कं हे यल ।

अस्पतालय

२७ अप्रिल १९९२ अथे धाय्गु १५ वैशाख २०४९ या सुथासिया दः०० ता इलय वां स्याड जि अस्पतालय वाडा । धाइगु नपां दः-कोरियालीत व चिनियाँत बुसां निसँ वाँयायपुं डाक्टर थें जुई । भारतीयत बुसानिसँ दार्शनिक धथें । उकीं दुःख ब्यगु वाँ छ्यासा जी जक क्यँ वाडा । विदेशी तय्गु लागिं बिस्कं अस्पतालया बन्दोबस्त दः। मे मेपुं विदेशीत नं मेमेगु विभागय् डाक्टर क्यडः चवना । धेबा

पुलय् म्वँ । कोरियाय् डा. जाँचय् याकयता व वासयाता धेबा पुलय् म्वँ, फुक्क सरकारं पुली । जिगु सांगू वाँया छगू बाखं हे दः । जेल निसँया । रोग बाँमलाक च्यापय् मयातलय् डाक्टर व बैद्यया हःनय हे मवानिगु बानी जिगु जक खः ला, वा अपलं नेपः मि पिनिगु खः सिडके थाकु । कोरियाली डाक्टरं जिकय् न्यन- छिथाना ग्वः न्ह चवनय् तिति ? जिं थौंः कन्हे हे नेपालय् ल्याहाँ वानय्गु खाँ ब्याका । मिसाम्हा डाक्टरं भातिचा काथं मछिं पहलं धायो दिल - श्व वाँ ल्यंक तयां फाइदा मरु । श्वकिता तुरन्त लिडः छ्वय् माल । अथेनं छिकन्हे हे थानानं भाय धायो द्यगुलीं फय् खःतय् (हवाइजहाजय्) छिता छुं जूसा मछिनि । उकीं अःश्व वाँ लिय मखु । अलय छँ थ्यनयवं अभ्र हवाई जहाजं क्वहँ वयसाथं तप्यंक अस्पतालय् भःसा बांला । लिपालाक चवडः दिय म्वल । डाक्टरया सल्लाहता सुभाय् देछायो, विदा फ्वडः जि आनानं वया ।

आनानं १०:०० ता इलय नरबहादुर जी या पेकिङ्गया भीसाया खाँ ल्हायता चिनियाँ दुतावासय् वाडा । अलय १२:०० ताइलय चिनियाँ दुतावासया न्हपांम्हा छ्याञ्जे सान चियान गोष्ट हाउसय् थयं बलय् जिपुं अतिथि निवासय् थ्यनय धुंकल ।

प्रदुषण मरुगु, सुरक्षित व व्यवस्थित सहर दयके मः

- प्रमुख प्रजापति

अपलं अपः जनसंख्या बढे जुयो वसेलिं भीगु सहरत व खवः श्व खवः मदयो कुरुप व स्वय हे म्हायपुगु खानय दत । तः तः खगु, तः तः जःगु भवनत तः ब्यागु लाँत हे विकासया दापु जुय फँ मखु अलय् खः नं मखु । प्रदुषण मरुगु, सुरक्षित व व्यवस्थित सहरत दयकेमःगु अः या आवश्यकता खः । अलय् थः यथे छँ दांसेलिं भीगु द्रलंद्र दाँ पुलांगु इतिहास दःगु स्वनिगः या संस्कृति व सम्पदा न्हाडः वाडः च्वंगु दः । नपां आधुनिकताया पलां पुलांगु सहरत न्हूतु न्ह्यो छ्वगुलिं भीगु सहर हिल ह्यागु थें च्वडः वल ।

शासक दलया नेम्हाप्यम्हा नेतातयगु व्यक्तिगत व दलगत स्वार्थ याडः छुं हे तयारी मयासें नगरपालिका घोषणा यागु समस्याया छँ जुयो वगु खः । जनताता मदयकः मगागु आधाभूत आवश्यकतात त्वनयगु नाः, धःया निकास, फोहर थासय् लाकयगु डम्पिड साइट, बसपार्क, खुल्ला ख्यः, हरियाली क्षेत्र, पुख, दमकल, तरकारी बजार थजगु मदयक मगागु पूर्वाधारत दयके धुंक जक नगरपालिका घोषणा यागु जुसा सहरे च्वनिपिसं थौं यायथे प्रदुषण, फोहर, यातायात जाम, त्वनयगु नाः या समस्या फय मालिगु मखैगु जुई ।

निर्वाचनया इलय जनताता हेयकः मत थः दखय् कायता गुलीं उम्मेदवारपिसं 'स्मार्ट सिटी' 'स्याटालाइट सिटी' दयकेगु थजगु प्रतिबद्धता याता । निर्वाचन लिपा प्रतिबद्धता याडा थें ज्या याय् मफूसेलिं जनप्रतिनिधिपुं लाजं थास्वयो डायो जुयःमफगु अपलं उदाहरणत दः 'स्मार्टसिटी' धायगु छु धायगु खाँ हे मथुइकः गुलि सिनं थजगु खाँ न्हिथाडः जूगु दः । सहर धाय् धुंसेलिं फुक्क किसिमया मनूत च्वनय् लाइकगु जुयमः । गरिबत बासं दाडः वानय् मालिगु तः मिपुं जक च्वनय् फँगु स्मार्ट सिटी छु अः याता मदयक मगागु खः ला ? सलंस दाँ हाँ भी पूखां दयक तकगु थें दे,

यल दे व खवप दे छु हलिमयया छुं नं स्मार्टसिटी स्वयो बांमला ताला ? कम जुलाला ? फुक्क धाय्थे छँ पूर्व व दक्षिण मोहदाया छँ या दश्वी दश्वी चुकः ननि, वहः, लायँ फः या ब्वस्था थाय् थासय् ल्वहँ हिति फल्चा देगः त पुखुत, तुथित छगू थें मेगु उथीं ग्यंगु प्वल्हँअपां चिड तःगु परम्परागत छँ त, अपां व ल्वहँतं सियो तःगु लाँत, तस्क बांलागु धः या ब्यवस्था नपांया यचु पिचुगु स्वस्वथाय् बांलागु ल्ववाना पुसे च्वंगु सहर छु स्मार्ट सिटी मखुला ? उकिता थुड १५/२० ता दःगु अकासय् थ्यू थें च्वंगु छँ दाडः गल्ली गल्ली पिचयाड स्मार्ट सिटीया नामय् भीगु थःगु मौलिकता स्यंकः तपुयो च्वंगु दः ।

भीगु पुलांगु सम्पदा व संस्कृतिया म् मथुपुं, अलय थुयानं मथु पहः याडः च्वंपुं योजनाविदपिसं आधुनिकताया नामय्

विकृतिद दुता हयो च्वंगु दः । आधुनिक सहर दयके वं जक विकास जुला धाय् फँ मखु । भीगु थःगु हे पहः या परम्परागत सम्पदा व संस्कृति ल्यंकः म्वाकः तयगु नं विकासया नमूना खः । अजगु सहरत ल्यंकः म्वाकः तयूता जनताता ग्वाकः यंकेगु राज्यया दायित्व खः । थुखय् पाखय् शहरी विकास मन्त्रालयया ध्यान वानिगु आशा याय् ।

नेपः दे पर्यटन विकासया अपलं सम्भावना दःगु थाय् खः । खवप दे स्वयो चिच्याहांगु इटालीया भेनिस सहरय् दाच्छिया ३ करोड ६० लाख स्वयो अपः पर्यटकत चाह्यू वानिगु खाँ न्यनय् बलय् भीता अजु चायपुसे च्वं । आनास्वयो पुलांगु व सांस्कृतिक महत्व कःघाडः च्वंगु अपलं सम्पदात व संस्कृतित स्वनिगया थें, यल व खवप देशय् दः । भीसं उकिता थुइके मफूत । ६० दा स्वयो न्हपानिसं अमेरिकां नाकाबन्दी याडः तःगु ल्याटिन अमेरिकी दे क्यूबाय् दाच्छिया ५० लाख स्वयो अपः पर्यटकत चाह्यू वानिगु । स्वनिगःया स्वंगुंतुं सहरत खुल्ला विश्वविद्यालय खः । राज्यं

गुडच्यागूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

हदाय् तयो सलंस दाँ पुलांगु थानाया कला, संस्कृति व सम्पदात ल्यंकः स्वाकः, तय् फःसा दाच्छिया ३०/४० लाख पर्यटकत दुकाय्ता थाकुइ मखु । अलय् अः दाच्छिया २० लाख पर्यटकत दुकाय्ता नं 'नेपाल भ्रमण वर्ष' वयके मःगु अवस्था दः । नेपः या थः गु हे पहः या बिस्कं बिस्कं सहरत दय्के फः सा पर्यटन लागां नं मति तयागु स्वयो नं अपः आमदानी याय् फैं ।

अः फुक्क जनतात यें सं क्वचिडः च्वंगु दः । ब्वनय्कुथि कलेज, विश्व विद्यालय व बां बांलागु अस्पतालत आना हे अलय् ज्या दैगु अवसर नपां जनताया लागिं मदय्क मगागु पूर्वाधारत स्वनिगलय् सं जक तयो तःगु नं थुकिया छगू हुनि खः । तस्क. बां बांलागु महत्वपूर्ण सांस्कृतिक सम्पदां जःगु स्वनिगः ता सांस्कृतिक केन्द्र काथं हछ्याडः यंकय्गु पाखय् सहरि विकास मन्त्रालय, विभाग व स्वापु दःगु निकायं हचिलः ज्या सानय् मः ।

सलंस दाँ हाँ भी पूर्वा दय्क तकगु यें दे, यल दे व ख्वप दे छु हलिमयया छुं नं स्मार्टसिटी स्वयो बांमला ताला ? कम जुलाला ? फुक्क धाय्थें छँ पूर्व व दक्षिण मोहदाया छँ या दश्वी दश्वी चुकः ननि, वहः, लायँ फः या ब्वस्था थाय् थासय् ल्वहँ हिति फल्चा देगः त पुखुत, तुथित छगू थें मेगु उथीं ग्यंगु प्वहँअपां चिड तःगु परम्परागत छँ त, अपां व ल्वहँतं सियो तःगु लाँत, तस्कं बांलागु धः या ब्यवस्था नपांया यचु पिचुगु स्वस्वथाय् बांलागु ल्ववाना पुसे च्वंगु सहर छु स्मार्ट सिटी मखुला ? उकिता थुड १५/२० ता दःगु अकासय् थ्यू थें च्वंगु छँ दाडः गल्ली गल्ली पिचयाडः स्मार्ट सिटीया नामय् भीगु थःगु मौलिकता स्यंकः तपुयो च्वंगु दः ।

यो योथें जग्गा प्लाटिङ्गं छखय् पाखय् अन्न सैगु बुँ मदयो वांगु जुल मेदखय् प्रदुषणं याडः सहरें च्वनय् मजियो वय धुंकल । त्वनय्गु नाः मरु, यातायात जाम, अपराधया संख्या न्हिं या न्हिं थं अप्वयो च्वंगु, फोहर थासय् लाकय् मफःगु स्वनिगः या अः या तः हांगु समस्या खः । थजगु क्वचिड च्वंगु थजगुघना बस्ती दःगु थासय् ब्यवस्थित याय्गु पाखय् योजना विदपिनिगु ध्यान वानय् मगुलि लिपाया इलय् स्वनिगः दुनयँ १ लाख पिया छगू १० हजार पीया स्वंगू सहर दय्केगु धायो प्रकृया हछ्याड च्वंगु दः । थुकिं याडलिपा वयो स्वनिगः संसारया दकलय् अस्तब्यस्त व अब्यवस्थित सहर खःदक धाय् माली ।

ई नपां सहरिकरण यायां वानय् मः । सहर दय्की बलय् देया माथां वांक विकासता नं ध्यान तय्मः । उकिया लागिं स्वनिगः पिनय् चिच्याचिच्याहांगु सहरत दय्केता सहरि विकास मन्त्रालय व भवन विभागं पूर्वाधारत दय्कः ब्यसा ब्यवस्थित सहर दय्केता ग्वाहाली जुई । सरकारं जथाभावी निजी प्लानिङ्ग याकय् ब्यतलय् ब्यवस्थित सहर दय्के फैं मखु । सच्छी-नेसदा लिपाथ्यंकया विचः याडः न्हँ न्हँगु सहरत दय्के गुलि स्वापु दःपुं सकलसिया ध्यान दय्मः । समाजया न्हय्लुवा पिसं बिचः याडः हज्यासेलिं जनताया जीवनय् धात्थेंगु ह्यूपा वै । अलय् विकासया न्हँगु लाँपु चाई । ख्वप नगरपालिका उकिया छगू दसु खः । थौं स्वयो स्वीदा न्हापातक ख्वप दे फुक्क लागाय् लिपा लागु थाय् खः । नेपाल मजदुर किसान पार्टीया नायो भाजु नारायण मान बिजुक्छें (रोहित) जुं २०५६ सालय् 'सयवर्ष पछिको भक्तपुर' नांया छगू साफू पिकायो दिल । वयकलं सच्छिदा लिपा ख्वप दे संसारे दकलय् बांलागु सहर जुई धायो दिल ।

वयकलं उगु साफूति च्वयो दिल - 'ख्वपया अपलं नागरिकपिसं जापानी, चिनियाँ, ल्याटिन भाय् नं सय्कः ल्हाई । अंग्रेजी ख्वपया जनतामध्ये बच्छीसिनं ल्हाय् सई । थव नगर संसारया दकलय् स्वय हायँपुगु नगर जुई । सुथाय् पुलांगु सहर थें न्हिनयँ विश्वविद्यालय थें चान्हयँ धात्थें पुलांगु तिसा वस पुडः तः म्हा आधुनिक प्याखंम्वः (नर्तकी) व सुन्दरी थें च्वनि । ख्वप दे उत्सवया सहर दाच्छी तकं लय्लय् नखा चखाया सहर काथं हज्याई । जिमिसं वहे आदर्श सहर दय्केता आधारत दय्कः च्वड्डा ।

लिपाथ्यंकया विकासया लागिं ख्वप नगरपालिकाया कुतः

१) शिक्षा

ख्वप नगरपालिकां वहे आधार दय्कः च्वंगु खः । नगरपालिकां नेगु इन्जिनियरिड कलेज नपां च्यागू शैक्षिक संस्थात न्ह्याक च्वंगु दः । अः ७२ गू जिल्लाया न्हय्द्व स्वयो अपः ब्वनामिपुं ब्वडः च्वंगु दः । अपलं विषयया स्नातकोतर तगिं तकया कक्षा चाय्कः च्वंगु दः । अः ३१४ म्हा ब्वनामिपिसं डगु लाख तका तकया शैक्षिक ऋण कायो ब्वडः च्वंगु दः । नगरपालिकापाखं चाय्कः तः गु कलेजय् आना ब्वडः च्वंपुं गरिब व जेहेन्दार ब्वनामि पिनिगु लागिं दाच्छिया स्वंगू करोड स्वयो अपः छात्रवृति बियो वयो च्वंगु दः सा इतिहास भूगोल राजनीति शास्त्र संस्कृति व नेपालभाषा ब्वनिपुं ख्वप नगरया ब्वनामिपिन्ता विद्यावारिधितक छात्रवृतिया ब्यवस्था याडः वयो च्वंगु दः । वडा वडाया शिशु स्याहार केन्द्र चाय्कः तःगु दः ।

२) स्वास्थ्यः

जनताया स्वास्थ्य गथे खः धाय्गु खाँ थुइकेता नपां बिचः यायता छँ छँ नर्सिड्या ब्यवस्था, वडा वडाय् चिकित्सक नपांया स्वास्थ्य केन्द्र १०० गू शैय्याया ख्वप अस्पताल न्ह्याकः न्हिं न्ह्यस स्वयो अपः ल्वगिपिन्ता उपचार सेवा बियो वयो च्वंगु दः । अस्पतालय् ३५-३६ म्हा चिकित्सकपुं ज्या साड् च्वंगु दः उकिमध्ये बच्छी मयाकं विशेषज्ञपुं खः । एमबीबीएस डाक्टरया ५० तका व विशेषज्ञ सेवाया ७० तका दामं सेवा बियो वयो च्वंगु दः । ब्वनय् कुथि नर्सया ब्यवस्था, नियमित स्वास्थ्य शिविर तयो स्वास्थ्यया जनचेतनामूलक ज्या इवः त याडः वयो च्वंगु दः ।

भ्नीगु पुलांगु सम्पदा व संस्कृतिया मू मथुपुं, अलय थुयानं मथु पहः याड् च्वंगुं योजनाविदपिसं आधुनिकताया नामय् विकृतित दुता ह्यो च्वंगु दः । आधुनिक सहर दय्के वं जक विकास जुला धाय् फ़ै मखु । भ्नीगु थःगु हे पहः या परम्परागत सम्पदा व संस्कृति ल्यंकः म्वाकः तय्गु नं विकासया नमूना खः ।

जनताया ग्वाहाली दयकागु अक्सिजन प्लांट धेबा म्वायक अक्सिजन इडः बियो वयो च्वंगु दः सा, हि तानय् मःपुं विरामी तय् लागिं मःगु हिया खर्च फुक्कं नगरपालिकां बियो वयो च्वंगु दः । श्वास प्रश्वास केन्द्र पाखं तस्कं म्हवचा धेबां दम व म्बसया विरामीपिन्ता उपचार याडः वयो च्वंगु अलय् तस्कं कडागु ल्वय क्यान्सर, मृगौला, मस्तिष्क व पक्षघात जूपुं विरामीपिन्ता छम्हासिता हिं डाट्ट धेबा छकजक बियो ग्वाहाली याडः च्वंगु दः ।

३) सम्पदा ल्हवनय् - कानय्

२०७२ सालया तः भ्वखाचां १३५ गू स्वयो अपलं सम्पदात थुडः स्यंक ब्यगु दः सा ८००० खा ति छँ थुडः स्यंकः ब्यगु दः । विदेशी तय्के ध्याछ धेबा हे मकः सिं वांगु डादा खय् १२४ गू सम्पदात ल्हवनय्-कानय् व दानय् धुंकगु जुलसा अः तक १२६ गू सम्पदात ल्हवनय् धुंकल । व फुक्क ज्या स्थानीय जनतां निःस्वांगु उपभोक्ता समितिपाखं विदेशी ग्वाहाली मकसें दय्कगु खः । उपभोक्ता समितिं ज्या सांकय् बलय् म्हवचा धेबां बल्लाकः भिंक दय्किगु जनतां थःगु भः पियो दय्किगु थः थाय् च्वंगु स्रोत व साधनत छ्यलय् दैगु अलय् भ्नीगु थः गु मौलिक पहः व प्रविधि ल्यडः च्वनिगु अनुभव जिमिकय् दः । छगू छगू ज्या न्ह्यकन स्वयर्थे पारदर्शी धंगं याडः च्वडागु दः । सम्पदा ल्हवनय् कानय् यायता नेपाल सरकार व जर्मनी सरकारया दश्वी १ अर्ब २०

करोड तका दां (१ करोड यूरो) अनुदान सम्भौता जूगु खः । सम्भौतासं च्वयो तःगु बुँदात भ्नीगु स्वाभिमानय् घः लाइगु खानय् दःगुलिं जिमिसिं उगु धेबा मकाया । जनताया साथ व ग्वाहाली हे व फुक्क सम्पदात ल्हवनय् -कानय् व दानय्गु ज्या याडा ।

४) कासा

भलिबल, फुटबल, बक्सिड, जिम्नास्टिक, टेबुल टेनिस व कराँते याडः खुगू कासा मदिकक प्रशिक्षण, पूर्णकालीन कासा स्यनामिपाखं ब्वनय्कुथि कासा प्रशिक्षण दायँ दायँ पतिकं कासामि हानेज्या ज्या इवः, अन्तरनगर कासाया धिं धिं बल्ला व अन्तर नगर ब्वनय्कुथि ब्यागु धिं धिं बल्ला कासा याडः वयो च्वडा । जनताया स्वास्थ्य भिंकय्ता नगरया २३ गू थासय् स्वयो अपः थासय् खुल्ला ब्यायामशाला तयो बियागु दः ।

५) आवास योजना

ख्वप नगरपालिकां थः गु हे लागत व सहभागिताखय् थीथी आवास योजना न्ह्याक वयो च्वंगु दः । कानुनं ब्यगु अधिकारया दुनय च्वडः ख्वप नगरपालिकां वडा नं. ८ य् ६७८ पी लिबाली जग्गा एकीकरण योजना व ५३६ पी खय् तुमचो दुगुरे आवास योजना क्वचाय्क अः १६५४ पी जग्गाखय् देको मिबा इटापाके आवास योजना न्ह्याकः क्वचाय् तांगु दः । छुँ लिपा हे दकलय् लिपाया ज्या क्वचाय्क ज.ध. पूजा इडः बियगु जुई । नगर दुनय निजी प्लटिङ्ग याइपिन्ता स्वीकृत बियागु मरु ।

६) पर्यटन

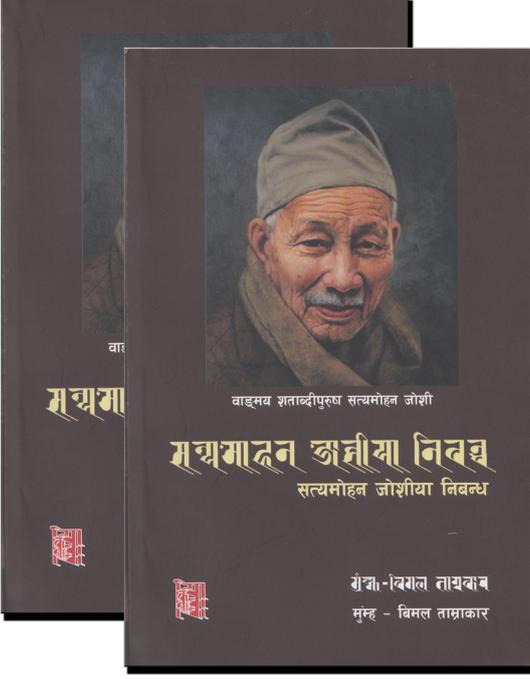
ख्वप नगरपालिकाया छगू बांलागु आयस्रोत काथंया पर्यटन क्षेत्र कोरोनां याडः बाँमलाक लिचव, लात । कोरोना हाँ थयं मथयं स्वंगू लाख पर्यटकत ख्वपय् चाह्यू वगुलि कोरोनाया इलय् थयं मथयं शुन्य अथे धाय्ग् छम्हा हे मव धः सां मपा । अः बुलुहुँ पर्यटकपुं चाह्यू वल । चालु आ. व. २०७९/८० या वांगु प्यलाखय् २२,२१५ म्हा सिनं ख्वप चाह्यूगु रेकर्ड दः ।

दकलय् लीपा ख्वप नगरपालिकां संविधानं कयं काथं जनताता मू थासय् तयो समाजवाद उन्मुख ज्या साडः वयो च्वंगु दः । थुकिया खाँ स्पष्ट धाय्गु मौका बियो द्यूगुलीं हकनं छक ग्वसा खलः पिन्ता सुभाय् देछाय् ।- सुभाय्

(नेपाल सरकार सहरी विकास मन्त्रालयया ग्वसालय न्हि ल्या २०७९ मंसिर १२ गते विश्व सहर दिवस २०७९ व विश्व सहरी योजना दिवस २०७९ या मंकः दिवसय् 'दिगो विकासया लागिं स्थानीय प्रयास' नारां तयो सोमवार सहरी विकास व भवन निर्माण विभागया सभाहलय जूगु कार्यशाला गोष्ठी ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया न्वचु)

प्याखं व बाखं पुलांगु

वाडमय शताब्दी पुरुष सत्यमोहन जोशी

- सुदामा, सुरदास, बाथः, उषाहरण आदि विषयवस्तु निसें वराह अवतार, नरसिंह अवतार तक यागु ।

नरसिंह अवतारयात “नरसिंह प्याहा वडगु” धायेगु चलन दु । श्व दक्कसिवय् बांलाःगु दक्कसिवय् सत् दुगु अले दक्कसिवय् आपाः स्वकुमितय्सं स्वडगु प्याखं जूगुलिं श्व प्याखं अतिकं प्रसिद्ध । श्व प्याखं हुडकीगु दिनस थौं तक न लाय्कुलिइ न्हापा लिया न्ह्याबलेसं तिनातइगु लुँझ्याः चाय्केमाः । लोककथन कथं श्व

फक्कः कुतः यानाः राजकुमार प्रल्हादयात तालिम यायेगु जिम्मा काइ ।

गुरुकुलय् राजकुमार प्रल्हादयात प्रारम्भिक शिक्षा बिडगु क्रम प्रारम्भ जुइ । तर अजुगतिया खं, मां भासं ब्युगु शिक्षादीक्षायत प्रल्हादं ग्रहण याना कायेमफु । गुरुपिसं वयात छता खं स्पंसा, वं मेता खं थुडकीगु जुल । आखिरय् गुरुपिं हे दिक्क जुल । इमिसं हिरण्यकशिपुया थाय् वनाः राजकुमार प्रल्हाद लित बियाः थथे उजुर यात “दैत्यराज, श्व मचा (राजकुमार प्रल्हादं) मां भाय्यागु रस मस्यु । श्व मचा थःगु कुलवंश जातियागु महत्व व विशेषता न मस्यु । श्व मचां बिलकुल विपरित दिशां जक वनीम्ह जुल । श्वया म्हुतुइ न्ह्याबलें ‘वासुदेव’ धयागु खँगवः जक ल्यँहे ल्यँहे पुयाचवनीगु ।

थनिं स्वसःत्याति दँया खं । यल देशय स्वामीजुजु सिद्धिनरसिंह मल्लं नृत्य, नाटक व संगीत कलायागु छगू प्रतिष्ठान (ACADEMY) संस्थागत रूपं नीस्वनाः यलया लाय्कु न्हयःने कात्ती दबुलिइ कात्तीप्याखं हुडकेगु थितिबन्धेज दयेकावंगु जुल । लिपा श्व हे कात्तीप्याखंयात स्वामी जुजुया काय् श्रीनिवास मल्लं तथा स्वामी जुजुया छय् योगनरेन्द्र मल्लं परिवर्तित यानाः विकसित याःगु जुल । थौं तक नं कात्तीप्याखं “कार्तिक नाच प्रबन्ध समिति” या तत्वावधानय् चालू जुया हे चवंगु दनी, फरक थुलि हे कि न्हापा कार्तिक लच्छियंक हुडकीगु प्याखंयात थौकन्हय् फिन्हइ सीमित यानाः चालू यानातःगु दु । नेपाःयागु नृत्य, नाटक व संगीतयागु इतिहासय् श्वति ज्वःगु पुलांगु व जीवित परम्परा दुगु प्रतिष्ठान मेगु खनेमदु ।

श्व कात्तीप्याखनय् लच्छि यंक हुडकेमाःगु प्याखंया थी थी हलंज्वलं यक्व दु

झ्यालय् चवनाः स्वामी जुजुपि हें नरसिंह प्याहां वडगु स्वः वडगु हँ ।

श्व नरसिंह प्याहां वडगु प्याखंया लिधंसा थथे जुयाचवन । दबुलिइ न्हापां वासुदेव कृष्ण गण सहित जुयाः प्रवेश जुइ । नृत्यनाथ वन्दना जुइ, अनेक चालया नृत्य प्रदर्शन जुइ । वासुदेव कृष्ण “आ. जि नरसिंह अवतार का वनेगु” धकाः प्रस्थान जुइ ।

दबुलिइ दैत्यराज हिरण्यकशिपु थः गणपि सहित जुयाः प्रवेश जुइ । थी थी नृत्य प्रदर्शन जुइ । दैत्यराज हिरण्यकशिपु थः काय् राजकुमार प्रल्हादयात आखः स्यनेकनेव्वंके यायेत गुरुपिं सतके छ्वइ । निम्ह गुरुपिं षण्ड व अमर्कपिं व्वंकः वइ । दैत्यराजं गुरुपिनिगु जिम्माय् राजकुमार प्रल्हादयात लःल्हानाः निर्देशन विइ “गुरुवरपिं, जि काय् राजकुमार प्रल्हादयात जिमिगु कुलवंश परम्परा कथं ध्वाथुडक खं स्यनेमाल, आखः व्वंकेमाल, शिक्षादीक्षा बिडमाल ।” अले गुरुपिसं ‘आज्ञाशिरोपर’ धकाः थःपिस

गुरुपिनिगु पाखें ब्युगु उजुरी न्यनेवं दैत्यराज हिरण्यकशिपु मि जुइ । वं राजकुमार प्रल्हादयात गुलिखे ख्याचवः बिइ, सजाय याइ । तर अथेनं प्रल्हाद थःगु जातीय गौरव, कुलवंशया परम्परा मां भाषायागु म् थुडके फइमखु । व अबु मल्युसे ब्वाजु ल्युम्ह

थें जुयावनी । अन्त्यय् दैत्यराज हिरण्यकशिपुं थःकाय् राजकुमार प्रल्हादयात लिकसं च्वंगु थामय् खिपतं प्यपुंक चिनाः धाइ - “कुलङ्गागरम्ह मचा छं नां कयाजुयाम्ह ‘वासुदेव’ धयाम्ह गन दु ?”

थुथाय् हे खम्बा तछ्यानाः कात्ती दबुलिइ नरसिंह प्याहा वइ । हिरण्यकशिपु व नरसिंहया द्वन्द्व जुइ । खिं बाजायागु वाद्यवादन पराकाष्ठाय् थ्यनेवं, नरसिंह दैत्यराज हिरण्यकशिपुयात ज्वनी । राजकुमार प्रल्हादयात बन्धनं मुक्त याइ ।

प्याखंयागु सत्कथं हिरण्यकशिपु जूम्ह प्याखंम्बः ताउतक हे धात्थे मुच्छां कयाचवनी । वया गुथियारत थेंक वयाः दुखं च्वनाचवनी । उखे, दबुलिइ नरसिंह प्रतियागु पूजा सिधलकि, ब्रम्हजुं मंगःहितियागु नीलः कयाहया दबू लिकक च्वंगु पूजा छँया छेलिइ रवःतुइके यंकातःम्ह दैत्यराज हिरण्यकशिपुयात होशय् हयाबिइ ।

कात्ती दबुलिइ नरसिंह प्याहां वइगु प्याखं क्वचाइ । प्याखं स्वःवःपिं अल्याख स्वकुमित “प्रल्हादं यानाः नरसिंह प्याहा वःगु नरसिंहं दैत्यराज हिरण्यकशिपुयात क्वःथःगु” स्वयाः छगू छगू लिचवः लाकाः छँय् ल्याहा वनी ।

छता खँ, अन कात्ती दबुलिइ दनाचवंम्ह प्रल्हाद थः अबु दैत्यराज हिरण्यकशिपुयात नरसिंहं प्वाः फायाः स्याःगु बीभत्स दृश्य गथे स्वयाचवने फूगु जुइ ? वास्तवय् प्रल्हाद पितृहत्याया कारण जूगु जक मखु, थःगु मां भाषा, थःगु जाति कुल परम्पराया शिक्षादीक्षा न्हंकेगु कारण नं जुया ब्यगु दु । बौयात मि तये न्हयः प्रल्हादं थव खँय् छु बिचाः मयात जुइला ? धायेका, अबु हिरण्यकशिपुयात स्याके धुंकाः प्रल्हादयात तःधंगु मान सम्मान राज्य प्राप्त जुल । तर थुकिं वया मन च्वन जुइला ? थम्हं बुडका तयाम्ह कायनं यानाः भाःत सदाया निम्तिं मदयेका दुखं च्वनेमाःम्ह वया मां कयाधूयागु दुर्दशा प्रल्हादं गथे पुलुपुलु स्वयाचवने फत

जुइ ? थव नं मेगु न्हयसः ।

वास्तवय् प्रल्हाद थःगु जाति, कुल परम्पराया भाषा शिक्षादीक्षा सिद्धान्तया विरोधी जुयाः प्याहां वःगुया कारण मालावं बनेबलय् वयात महितातय्सं विपक्षीतय्सं छगू षडयन्त्र याःगु जुयाचवन, व गथे धाःसा -

छकः दैत्यराज हिरण्यकशिपुं थःत अजेय व अमर यायेगु लक्ष्य ज्वनाः च्वापुगुंइ तपस्या यानाच्वंगु इलय् स्वर्गया जुजु देवराज इन्द्रं दैत्यतय्त विनाश यायेगु तःधंगु मौका थव हे का धकाः दैत्यराज हिरण्यकशिपुया राजधानीस हमला यात । थःपिनि नेता (हिरण्यकशिपु), च्वापुगुंइ तपस्या यानाच्वंगुलिं दैत्यत हाःनाः मद्दिपिंथें जुयाः बुत । देवराज इन्द्रं हिरण्यकशिपुया प्वाथय् दुम्ह कलाः कयाधूयात तक नं बन्दी यात, अले व प्वाथय् दुम्ह मिसा देवर्षि नारदयात जिम्मा बियाः थथे धाल - “थव मिसाया प्वाथय् च्वंम्ह मचा नं भोगु लागि दुश्मन जुयाः प्याहां वयेफु । वं भोगु बदला कायेफु । तर व मचायात मांम्हेसिया प्वाथं प्याहां वये न्हयः हे वयात भोगु भाय्, भोगु खँ, भोगु शिक्षादीक्षा, भोगु सिद्धान्त ध्वाथुडुगु कथं स्यनेकने यायेफत धाःसा व मचा स्वयं भोगु पक्षय् वइ, अले वं स्वयं थःगु जाति, थःगु भाषा, शिक्षादीक्षा, सिद्धान्तया विरोधी जुया प्याहां वइ ।

छलपोलं (नारदं) थव प्वाथय् दुम्ह कयाधूयात थःगु आश्रमय् यंकाः वया प्वाथय् च्वंम्ह मचायात न्हापां भोगु भाय् नि स्यनेमाल, भोगु भाषाया चाकुसवाः नि फ्ययेकेमाल । अले देवर्षि नारदं ‘आज्ञा शिरोपर’ धकाः थव ज्या जिम्मा काल । फलतः दैत्यराज हिरण्य कशिपुया कलाः कयाधूया प्वाथय् च्वंम्ह मचायात देवर्षि नारदं अनेक जुक्ति यानाः थःगु भाय् थःगु खँ स्यनेगु शुरु याःगु जुल ।

उखे दैत्यराज हिरण्यकशिपु तपस्या पूर्ण यानाः थःगु छँय् ल्याहां वल । वं थःगु राजधानीयागु दुर्दशा खनेवं तथा थः तिरि कयाधूयात इन्द्रं अपहरण याना यंकूगु सीवं बदला कायेगु हेतुं युद्धयागु तयारी यात । इन्द्रं मखु थें जुइन धकाः काचाकाचां कयाधूयात मुक्त यानाबिल । कयाधूया प्वाथं मचा (प्रल्हाद) जन्म जुल, व ख्यँचनिसें पाबूम्ह खार्थे देवर्षि नारदं स्यना कनातःगु चाकुसवाः वःगु भाय् ल्हाइम्ह जुया प्याहां वल । अन्त्यय् थुकिं हे यानाः वं थः अबु दैत्यराज हिरण्यकशिपुयात नरसिंहं अनेक छलकपट दाउ याकाः स्याकावं त्वः तल ।

‘कुलां’, १६:९, नै.सं. १११० (२०४६), पौ ११५-१२०

लिच्छविकालया बौद्ध

जुजु वृषदेव

प्रा.माणिक लाल श्रेष्ठ

शासनकाल पाखेयागु धका: अनुमान यानातःगु चाबहिलया चैत्यनाप च्वंगु छगू अभिलेख भ्नीगु न्ह्यःने दु, उकिया अध्ययन भ्नीसं थव लेखया क्वयपाखे याये । आः तक दुने जुजु वृषदेवया नां उल्लेख जूगू निगू अभिलेख लूगू दु छगू मानदेवया चांगु अभिलेख, मेगु जुजु जयदेव द्वितीयया पशुपति अभिलेख । चांगुया अभिलेखय् मानदेवं थः पूर्खा वृषदेवयात 'अनुपम' जुजु अर्थात् बेजोडम्ह जुजु धयातःगु दुसा जयदेवं नं वृषदेवयात 'राजोत्तमः' अर्थात् उत्तमम्ह जुजु धयातःगु दु । उकिसं जयदेव थः पुर्खापिनि नां बिउबलय् वृषदेवसिकं न्ह्यः यापिं १२ म्हसिया नां मबिसे छकलं वृषदेवया नां उल्लेख याःगु व मानदेवं नं थः पुर्खापिनि वर्णन वृषदेवनिसें शुरु या गुलिं निम्हसिन नं वृषदेवयात तसकं महत्व बिउगु खनेदु । निश्चय नं वृषदेव छम्ह महत्वपूर्ण शासक खयेमाः, अले वृषदेवया शासनकालय् छुं महत्वपूर्ण घटना जूगू दयेमाः ।

मानदेवया अभिलेखय् वृषदेवया वर्णन याःबलय् व्यायाम संक्षेपकृत (लडाई मयाइम्ह) धकाः व अथे हे जयदेवया अभिलेखय् वृषदेवया वर्णन 'सुगतशासन पक्षपाती' (सुगतया धर्मपाखे लिउम्ह) धयातःगुलिं वृषदेव बौद्ध धर्म माने याइम्ह जुजु धकाः स्पष्ट सिइदु । नेपाःया सुं सुं इतिहासकारतय्सं वृषदेव थ हे बौद्ध मखु, बौद्ध धर्मयात राज्यगत मान्यता बिउम्ह जक जुइ धकाः धयातःगु दु । तर 'सुगतया धर्मपाखे लिउम्ह' धयातःगु व लडाई मयाःम्ह (भारतीय जुजु अशोकं लिपा लडाइ त्वःतूथे) धाः गुलि बौद्ध धर्म हे काःम्ह धकाः एकीन यानाः धायेफु ।

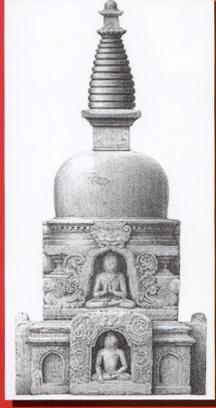
लिच्छविकालया गुप्त शासकपिसं बौद्ध धर्मप्रति बामलाःगु दृष्टि तःगु खनेदु । तर लिच्छवि जुजुपिं व लिच्छवि युगाया ठकुरी वंशयाम्ह अंशुवर्मा धाःसा बौद्ध धर्मप्रति श्रद्धा हे तःगु खनेदु । जुजु मानदेवं श्री मानविहार दयेकूगु दु, अले मानदेवया अबु धर्मदेवं राजविहार दयेकूगु व अंशुवर्मा नं श्री राजविहार दयेकूगु खं वंशावलिइ उल्लेख जूगू दु । अंशुवर्माया न्ह्यः याम्ह लिच्छवि जुजु शिवदेवं (अंशुवर्माया पाजु) राजपाट त्वःता भिक्षु जुयाः थम्हं हे न्हापा दयेकूगु बौद्ध विहार, शिवदेव विहारय् च्ववंगु खं नं वंशावलिइ उल्लेख दु । थुकथं लिच्छवि जुजुपिसं बौद्ध धर्मयात मान्यता विउगु दु, बौद्ध धर्मप्रति श्रद्धा तःगु दु । शायद आम जनताया धर्म जूगुलिं लिच्छवि

इतिहासया ब्रता निता दै

इति

इतिहासया ब्रता निता दै

इतिहासया ब्रता निता खँ

डा. माणिकलाल श्रेष्ठ

प्रा. माणिकलाल श्रेष्ठ

प्राचीन नेपाः या लिच्छविवंशया जुजुपिनि राज्यकालय् वृषदेव जुजुया शासन कालयागु नेपाःया तसकं महत्व दु । खला थुगु ईया नेपाःया परिस्थितिबारे अभिलेख नं उलि लुयावःगु मद्दिनि, वंशावलीइ हे नं जुजु वृषदेवबारे छुं वर्णन बाहेक मेगु खँ च्वयातःगु खने मद्दिनि । धातथे ला इतिहासया सिर्जक सुं छम्ह व्यक्ति मखु, आम जनता खः जुजु छम्हसिया कारणं इतिहास व समाज निर्माण जुइगु तर सम्बन्धित ईया समाजया स्थितिया प्रभाव शासकपित नं लाइ । थुगु दृष्टिं जुजु वृषदेवया विषय न्ह्यःने दुगु अभिलेख व वंशावलिा सामग्रीया अध्ययन नं उगु ईया स्थिति सिइकेत छुं ज्या वइ ।

जुजु वृषदेव लिच्छवि जुजु मानदेव प्रथमया तापा- आजु खः । थुकथं मानदेव सिकं स्वंगू पुस्ता च्वय्याम्ह वया पूर्वज धायेबलय् २५×३-७५ अर्थात् ७५-८० दं ति न्ह्यः याम्ह जुजु खः । थुकथं वृषदेवया राज्यकाल मानदेवया शासनकालया शुरुयागु चांगु नारायण अभिलेखया मिति शक सम्बत् ३८६ (अर्थात् इश्वी सन् ४६४) सिक ७५ दँ ति न्ह्यःया अर्थ सन् ३८० / ३९० पाखे अर्थात् इशाया प्यंगूगु शताब्दीया अन्त पाखे लाःवइ ।

जुजु वृषदेवयागु हे छुं अभिलेख लुयावःगु मद्दिनि, वृषदेवया

गुडच्यागूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

जुजुपिसं बौद्ध धर्मयात राजकीय मान्यता बिडगु जुइ । अले वृषदेवयात 'सुगत शासन पक्षपाती' (सुगतया धर्मपाखे लिउम्ह) धकाः धायेमाःगु विशेषता छु जुइ, पक्का नं वृषदेव बौद्ध धर्मप्रति सहिष्णु वा बौद्ध धर्मयात सहूलियत बिउम्ह जक मखुसे थःहे बौद्ध धर्म माने याइम्ह जुजु खः ।

विभिन्न वंशावलीयागु अध्ययनं नं जुजु वृषदेवया बौद्ध धर्मनाप सम्बन्धया बारे छुं खं सीदु । पुरातत्व विभागपाखें प्रकाशित 'भाषा वंशावली' कथं जुजु वृषदेवं चाबही नाया शहर व चाबहीया चैत्य दयेकूगु खं उल्लेख दु, वंशावलीइ उकिया नां 'धन्दो चैत्य' धयातःगु दु । चाबहिली च्वंगु चैत्यया शिलालेखय् थव चैत्यया नां धन्दो चैत्य धयातःगु दु थुकथं चाबहिली आः तक दनीगु स्तुप हे धन्दो चैत्य खः, उगु स्तुप जुजु वृषदेवं दयेकूगु धयागु सीदु ।

उगु चैत्य दुथाय् हे लुयावःगु छगू तसकं पुलांगु अभिलेख दु उकिइ मिति तज्यायेधुंकूगुलिं थुगु हे मितियागु धकाः एकीन धाये मफु । अथेसां शिलालेखया लिपि स्वयाः विशेषज्ञपिसं जुजु मानदेवयागु चांगु शिलालेख सिकं पुलांगु धकाः एकीन याःगु दु । उगु अभिलेख छम्ह मिसां बौद्ध भिक्षु संघयात भोजन याकेत व महामुनि (भगवान बुद्ध) या पूजा यायेत बुं छकू गुथि तयाबिउगु खँ अङ्कित यानातःगु खः । थव अभिलेखय् 'थव चैत्य ताकालतक कष्ट याना दयेकूगु चैत्य' धकाः व 'भगवान बुद्धया किन्नरी जातकया खँ कियातःगु व आपालं प्रकारया चित्रं छायापातःगु' धकाः नं च्वयातःगु दु । थुकथं जुजु वृषदेवया राज्यकालय् तःगु शिलालेख धकाः सीदुगु थव अभिलेखकथं चैत्यया वर्णन वंशावलिइ 'जुजु वृषदेवं दयेकूगु चैत्य' धकाः स्पष्ट जूवंगु दु । गोपाल वंशावलिकथं जुजु वृषदेवं सीनगु (स्यंगुं) विहारया चैत्य दयेकूगु खँ उल्लेख दु । थुकथं सिंगु (स्वयम्भू-स्थान) या चैत्य स्वयम्भू चैत्य दयेकूम्ह न जुजु वृषदेव हे खनेदु निश्चय नं जुजु वृषदेव बौद्ध धर्मावलम्बी जुजु खः ।

चव्य हे धायेधुन लिच्छवि जुजुपिं व लिच्छविकालया अंशुवर्मा नं बौद्ध धर्मप्रति राजकीय सहयोग व संरक्षण यायेगु नीति काःगु खनेदु । वृषदेव धाःसा थम्हं हे बौद्ध धर्म अङ्कितकार याःम्ह जुजु खत । उगु ईया बहुसंख्यक नेपाःमितय्गु धर्म बौद्ध धर्म काःम्ह जुजुया नातां वृषदेवप्रति जनताया अप्वः आत्मीयता दइगुला स्वाभाविक खः, जुजु वृषदेव गाक्कं लोकप्रिय नं जुल जुइ । तर जुजु मानदेवं व जुजु जयदेव निम्हसिनं नं विशेष उल्लेख यायेमायेक जुजु वृषदेवया विशेष महत्व दुगु कारणं थुलि हे जक खइमखु, जरूर हे राजनीतिक दृष्टिं नं वृषदेवं छुं उल्लेखनीय ज्या याःगु दयेमा, वा वृषदेवया राज्यकालय् नेपालय् छुं तसकं तःधंगु राष्ट्रिय महत्व दुगु गुगु उपलब्धि जूगु दयेमाः । थव खं अनुसन्धानया हे विषय तिति, बांलाक माला स्वयाः खँ सिइकेमानि । अथेसां इतिहासकार धनवज्र वज्राचार्यजुं अनुमान यानादीगु खं 'वृषदेवं नेपाःयात भारतया गुप्त शासकतयगु प्रभावं मुक्त यात' धयागु खं सत्य थें खनेदु । खला भारतया विशाल गुप्त साम्राज्यया अन्तर्गत नेपाः मलाः । गुप्तसम्राट समुद्र गुप्तया प्रयाग अभिलेखय् समतट (बङ्गाल उरिस्सा), डवाक (डुआर), कामरूप (आसाम), नेपाल व कर्तूपुरया जुजुपिंत 'प्रत्यन्त नृपति' (सीमाना राज्यया जुजुपिं) धयातःगु दु, अथेसां अमित 'फुक्क कर पुलाचवंपिं, आज्ञा माने यानाचवंपिं' धकाः थःगु नियन्त्रणय् दुपिं जुजुपिं धकाः समुद्र गुप्तं धायेफुगु खनेदु । समुद्र गुप्त सिइवं नेपाःया जुजु वृषदेवं नेपाःयात भारतया गुप्त शासकपिनि प्रभाव, दवाव वा नियन्त्रण पूर्ण मुक्त याःगु जुइफु । वृषदेवया नेतृत्वय् वा निर्देशनय् नेपाःया जनता कायेफुगु थव उपलब्धि जुजु वृषदेव व वृषदेवया राज्यकाल नेपाःया इतिहासय् महत्वपूर्ण जूगु जुइ धकाः अनुमान यायेगु गाक्कं आधार दु । छायाःसां समुद्र गुप्त धुंकाः लिपायापिं गुप्त जुजुपिसं नेपाःयात थःगु प्रभावया राज्य धाये मफु ।

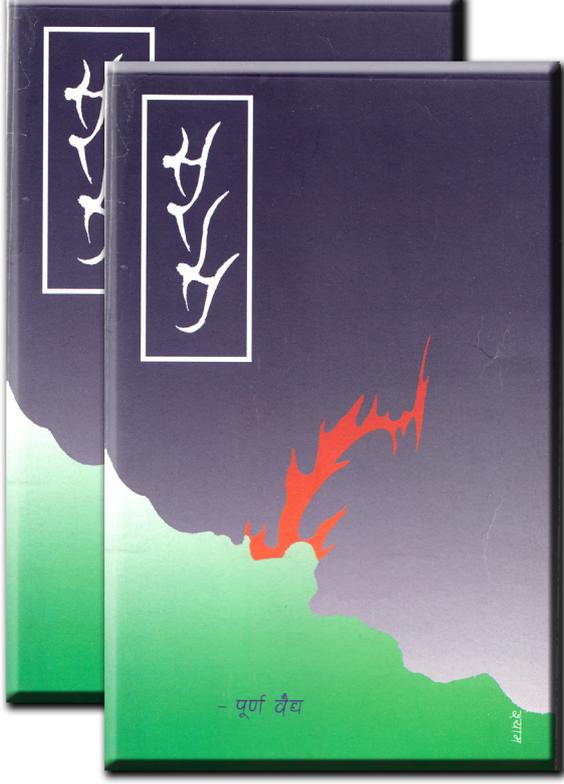
इगाप

खवप नगरपालिका पाखं पिथाडः च्वंगु स्वप पौ बः छि पौ खय् बांलागु चवसु त बियो ग्वाहाली याडः दिसँ । उगु रचनाया ल्य ज्या याडः पारिश्रमिक बियगु खाँ खवप नगरपालिकाया २०७७ श्रावण २६ गते च्वंगु बैठकं क्वः छ्यूगु खाँ ब्याक चवडा ।

सम्पादक
खवप पौ

सरासु मत रवः

रत्नध्वज जोशी

खवबिलुजुया कवितां नेवाः संस्कृतिया छुं जः व नेवाः (नेपाल) भाषाया दुर्दिनया अभिव्यक्ति 'लिस' आदिया माध्यमं जुयाचवंगु दु । पूर्णबहादुर वैद्यजुया 'सरासु' म्हिगः तकयागु उजाःगु खायू फाक् फुक्कयात नुना अज धिसिलाःगु पलाख न्ह्यज्यां वनेत जक मखु, नेवाः मात्रयात न्ह्यज्याकेत नं शुरय् जुयाः भ्नीगु न्ह्यःने दंवयाचवंगु दु । सरासुया गुगुं पंक्ति (भ्रवलं) नं खवखना सः पिमज्वः, मगा, मव्यू, मछिं धयागु खँ वयातं श्वयातं कनेवं छिनी मखु, थःगु दुधाः लनी मखु, जीवनया स्वत्तुस्वःगु सुका ज्यनी मखु धयागु खं सरासु थूगु खनेदु । श्वया सलय् समर्थ कविया आहवान दु ।

संसारय् च्वना म्वायेत माःगु धैर्य श्वयाके दु । सदां सकभनं तप्यंगु माथं वंगु लय न्ह्यज्याये मयोःपिं सु दइ, तर संसारय मनु जुयाः जन्म कासेलि क्वैय् जक छिमित, नलू जक जितः ति धायेगु सुयातं ल्वःगु खं मखु । श्व खँयात क्वथिक्क अनुभव यायेधुंकाः हे जक सरासु पिहां वःगु खः धयागु खँ 'मां-बौ नापं', 'जि मचावले', 'दुःख खना' आदि कवितां कनाचवंगु दु । सरासु संसारया हिसि मदुगु ख्वाः खना कुमचाः, नासः लिउने लाःगु स्वभाव खना लागि मचाः । संसारय् खिउँ यक्व यक्व दनि सा दत का, च्याःगु चिलाख छप्वा ल्हाःती ज्वना खिउँयात खित्तुखिना न्ह्यज्यां वनेगु हे मनूया ज्या मखा धकाः युगयात थुइका बीगु हे सरासुया लक्ष्य खः -

"श्व लँ खः

केवल वनेगु

मेगु परिभाषा हे छु ?

श्व लँ खः

पलाःत थन जीवन मा वइ

श्वया अस्तित्व नं

पलाखय् हे परिमित ...'

गीतां नं श्व हे धयाच्वन 'कर्मण्येवाधि कारस्ते' (कर्म यायां वनेगु हे छंगु अधिकार खः ।) सरासुया कविं मनूया दुर्बलता मथू मज्ज, मनूया इच्छा व अभिलाषाया सामान्य रुपयात व बांलाक म्हस्यू -

'चिक्लाय् खोल मदुगु

लासा- फांगा,

निभाः मखंगु गल्लि,

अर्ध नग्न जिगु कोथाया वँ, अंगः,

जितः गुलि च्वने मछिं ।'

फांगा मस्यंक मू पुलेत स्वइपिसं जक ल्हाये ल्वःगु खँ श्व

नेपालभाषाया कविताया आकाशय् स्वंगः नगु सिद्धिचरण, दुर्गालाल व पूर्णबहादुर वैद्य सदां थिनाचवनी । श्व स्वंगः नगुया किरणं भ्नीसं नयागु वस्तुयात ला व ही परिणत याना भ्नीत माःथाय् माःगु बल बियाचवनी धयागु विश्वास 'सरासु' या पाठक जुसेलि जिगु मनय् च्वन । स्वंगः नगु गुबल गुबलें भ्नीगु मिखां न्ह्याये दुगु आकाशं पिने नं वनेफु । तर श्व स्वम्ह कविया किरणं नेवाः जातियात गुबलें त्वःता वनीमखु । भ्नीगु कविताया आकाशय् मेमेगु नं थीगु नगु दु । ला सा आकाभाकां मेगु अम्ह थीगु नगु नं खने दवयेफु । आकाशया परम्परा थें मखुसां याकनं तिफ्याये मफइगु संस्कृतिया ताहाकःगु परम्परा नेवाः जातिया इतिहासय् दु । गुगु संस्कृतियात ब्वयाः संसारया न्ह्यागु जातिया न्ह्यः ने नं भ्नीपिं दनेफु । उजाःगु संस्कृतिया बुइ थुजाःगु जक बालि सइ श्व स्वयाः भिंगु, तजिगु सामा बुया वइ हे मखु धाये मज्यू । अथेसां श्व स्वम्हसिंग पहचह आपालं याना उत्थें उत्थें जूगुलिं थुपिं स्वम्ह सदां ज्वलानाचवनी धयागु जिं ताया ।

सिद्धिचरणजुया थःगु हे युग दु, थःगु हे परिवेश दु. अथे हे दुर्गालालजुया नं थःगु हे पह दु । ऋर शासनया क्वय् च्वना जीवन हने गुलि मछिं, गुलि थाकु धयागु खँ सीस्वां व फूस्वानं कंसा,

खः । तर छम्ह समर्थ मनुखं सदां थुजाःगु हे जक म्हगसय् खने दयेमा धाये मल्वः । वं सीकेमा पाहाडं पंक पंक नं सुर्यः छन्हु पतिकं लुयाः वयाच्वंगु दु । ब ब दनाच्वंगु हाकुगुं मुना नं सूर्यःया जःयात पने मफु चाकलिपां म्हिताच्वंपिं मचातय्सं तक नं श्व खनाच्वंगु दु ।

कविताया न्हूगु भाषा ज्वना, न्हून्हुगु तिसां तिया, पूमजनिगु मिखाकुनं स्वयेंगु पह व्वयाः 'सरासु' भ्नीगु न्ह्यःने दंवयाच्वंगु दु । नेपालभाषा साहित्यया गर्भय् गुबलें मसुइगु अमृत कुण्ड दनिगु व दयावं च्वनी तिनिगुया चिं श्व खः । छप्वाः पालचां मेमेगु नं पालचा च्याकेत बल बी थें निबन्ध, बाखं, नाटक, उपन्यासया क्षेत्रय् नं थुजाःगु हे कृति पिकायेगुली प्रत्येक विधाया लेखकतय्त थुकिं प्रेरणा बी धयागु जिं ताया ।

मां-भाय्या प्रेमं, थःगु संस्कृतिया ममता, थःगु देशया प्रतिया भक्तिं छम्ह मनूयात गुवलें त्वःती मखु । श्व स्वतायां सौम्य रुपया अभिव्यक्ति श्व सरासु कविता पुचलय् जुयाच्वंगु दु । मनूया लक्षण, जीवनया स्वरुप व कर्तव्ययात म्हसीका बीगुली सरासु पुलां मजुइगु सन्देश नेवाः जातियात बियावं च्वनी धयागु खँ पाठक वर्ग बुलुहं बुलुहं चाचां वनी ।

कविताया परिभाषा अनेक विद्वानं अनेक प्रकारं याःगु दु । गुलिं गुलिं कविताया विषयय् विद्वान् विद्वान्या बिचारय् मतभेद मदु धयागु खँ नं मखु । थुलि जुयाः नं सरासुया दुने थुजाःगु गुलिखे कविता दु, गुगुया अमरताया विषयय् संसारय् सुनानं मतभेद क्यनी मखु । छुपु छुपु कविताया सृष्टि छगू छगू घटना खः धयागु विद्वानपिनिगु धापू दु । कविताया सृष्टि काव्यानुभूति यायेगु शक्ति बिना संभव मदु । श्व शक्ति छुं अंशय् सहज रूपं नं दयाच्वने फु । सहज रूपं दइगु शक्ति ब्वनाया बलं दइ मखु । श्वया महिमा तधं । नाप नापं अध्ययनया लखं श्व शक्तियात सदां सिया यच्चुका तये मफुत धाःसा ताः मदयेवं हे बुलुया वनेयः । वं छु च्वसां हल हल फः सिक्वाः धया थें जुइयः । सरासुया दुने दुगु कविता ब्वनेबलय् वैद्यजुया काव्य-शक्ति सहज प्रतिभाया नापनापं अध्ययनया रसादि नं स्थल्लानाच्वंगु सिइदु । उकिं श्व सरासु ब्वनाबलय, ताहाकःगु लँय न्यासि बँवं त्यानुया, भ्नासु लंके हथाय् चाःम्ह लँजुवाः लँया दथुइ लँ छपाय् लुयावल धाःसा वया त्यानु गथे बिस्सुं वनीगु खः, नेपालभाषाया कविताया लँजुवाः जिगु नं व हे अवस्था जुल ।

जि म्हाइपुल कि ब्वनेगु, संसारया जंजालं त्यानुल कि बः कायेगु प्यंगू खुगू सफू दु । उकिं जितः गुबलें निराश मयाः । जि छु याये छु याये जुयाः इमिथाय् वन कि छुं न छुं ख्यले दुगु साहुति इमिसं जितः बियाच्वंगु दु । व हे पासापिनि भ्रूलय् श्व 'सरासु' यात नं थ्याकेगु बिचार जिं यानाच्वना । परीक्षा कयावं च्वना तिनि । व परीक्षां उत्तीर्ण जुल धाःसा उकिया सुचं हानं छकः छिकपित जिं न्यंके तिनि ।

तिमिला

- पूर्ण वैद्य

चान्हेस्या लुखा चाःगु ताजायेवं
न्ह्यः मवःम्ह तिमिला
लुमन्ति त्वः फिकेत
मतिना ल्वःमंकेत

सर्गतं सुतुक्क पिहां वयाः
आकाशया अनन्तताय्
याकः चा...!
सिचुक चाः ह्यूवइ

सुनसानया लासाय् द्यनाच्वंपिं
ताताः पागु गुँ-पर्वः, बुँ मैदान
मिखां न्ह्याये दक्व छँ क्षितिज
क्वथाय् क्वथाय् दुहां वया
चुपचाप ... चुपचाप ।
त्वलहं छगू छगू स्वयावनी ।

यौवन पूर्ण चन्द्रमा
मौन ...

शान्त ...

सौन्दर्य ...

मिखाय् ख्वबि लःलः मलः धाः
म्हछिं तुयूगु वसः !
तिमिला ... !
अहो ! विधवा ... ल्यासे ?

बरोबर थथे
न्ह्यः वयेके मफया
सुनसान जुयेवं
सिचुक आकाशय् चाः ह्यूवइ
मनय् याकःचा खँ ल्हाल्हां
सदां तिमिलाया चा ब्यंकइ
द्यंवेने ल्वः मंकी,
अले कन्हे पिहां हे मवसें
न्हिछि द्यनी -

सुथय् न्हापं वया ख्वबि, भ्नुसुकाः
व स्वःस्वःथाय्
शीत व खसु जुया -
ख्वयाच्वनी ल्यनाच्वनी

क्वः व ब्वहः

देशं पिने सत्तिक छगू सुनसान थासय् क्वः व ब्वहः च्वनिगु निमा सिमा दया च्वन । सिमाय् स्वं दय्काः च्वं च्वपि क्वः व ब्वहः निम्हसें पालाक प्वाथय् दत । ई त्यय्वं क्वः व ब्वहनं निम्हसिनं थःथःगु स्वय् खँय् श्वल ।

थुखे क्वः नं ब्वहः नं चंचं धाः । क्वः लयल्य तायाः “क्वाः क्वाः” धका में हाला जुल । ब्वहः नं तुयुगु पपू फन फन संकाः ताहागु ककु स्वय् म्वय् श्यानाः प्याखं हुल । तमं क्वः छक्कलं त्वलये जुल । ब्वहःयात नये थें स्वत सायद् क्वःयात ब्वहःयागु च्वापू गुंथें थीगु पपुतिई ईर्सया जुल । क्वः वातां च्वंगु खनाः ब्वहनं न्वात- “हे हाकु राज । छु त्वलय् जुया स्वया, कर्मय् दयमा रूप बां लायत ।”

क्वःयात थुलि हे कुगात । क्वः अन च्वने मछुल । ब्वया वनाः थःगु स्वय् दुपित । ब्वहःया नं याकःचा च्वने मछुल ला मस्य्, थःगु स्वय् वन ।

क्वःला तसकं चलाख प्राणी । छन्हु ब्वहः नसा मावना च्वंतले क्वखं खेय् खुया काल । अले थःगु खँय् ब्वहःया स्वय् तये यंकल । ब्वहः लिहाँ वबले छकलं अजु चाल । खेय् ला वचु वचु धाः, हानं चिग्वः नं ।

छन्हु क्वःया खेचं मचा श्वल । क्वःया न्यासि चायाः उखें थुखें नसा माः जुया च्वन । छायाःसा वया स्वय् मुक्कं

तुयुपिं हिसिचा दुपि मचा जुयाच्वन । लिक्क च्वंगु सिमाय् ब्वहःया नं खँय्चं पिहांवल । तर छम्हाथें छम्हा निखुर हाकुपिं मचात श्वल । श्व खनेवं ब्वहःया साप अपशोच जुल । वया नुगल्य नाना कथंया खँत दासिवल । अले वं क्वः छित श्व फुक्क बदमासि क्वःया पाखें जूगु खः । क्वः चित नालिस हे तय्गु । अवश्यनं क्वखं जिगु खँय् खुया काःगु हे खः ।

ब्वहःनं अड्डाय् वनाः नालिस तल । मुद्दा चलये जुयानं

च्वन । क्वखं हानं छकः थःगु छय् नायकल । वं मुद्दा स्वइम्हा विचारीयाथाय् वनाः घाल -“बिचारी साहेब ! तुयुपिं मचात जिम्हा हे याना ब्यु । बरु छिगु न्हयेगु पुस्तां क्यना वी । “विचारी साहेब दंग जुल । न्हयय्गु पुस्ता ला स्वये हे माः ।

क्वःयात हे त्याकेगु बिचाः यानाः बिचारी न्वातः-“ए ब्वहः छंगु स्वय् श्वःपिं मचात छम्ह मखुला ?” “बिचारी साहेब, मचा श्वय् न्हयः हे जिगु क्वखं हिला काल ।” ब्वहनं नुगः मछिका धाल ।

विचारी चिल्लाय् दन- “गुबले जुई, छंगु स्वय् श्व : पिं छहे मचात खः । तुयूम्ह साया हाकुम्ह मचा बुईफु, अथेहे हाकुम्ह खिचाया तुयुम्ह मचा दय्फु । उकिं छंगु स्वय् श्वःपिं मचात छम्ह हे खः ।

ब्वहः मुद्दां बुत । व खुसुक्क मन च्वंका लिहाँ वन । क्वः त्यात । वं विचारीयात बियागु बचन लुमंकल । न्हयय्गु पुस्ता गथे क्यनेगु मनं मनं ग्वसाः ग्वग्वं विचारीयाथाय् वन ।

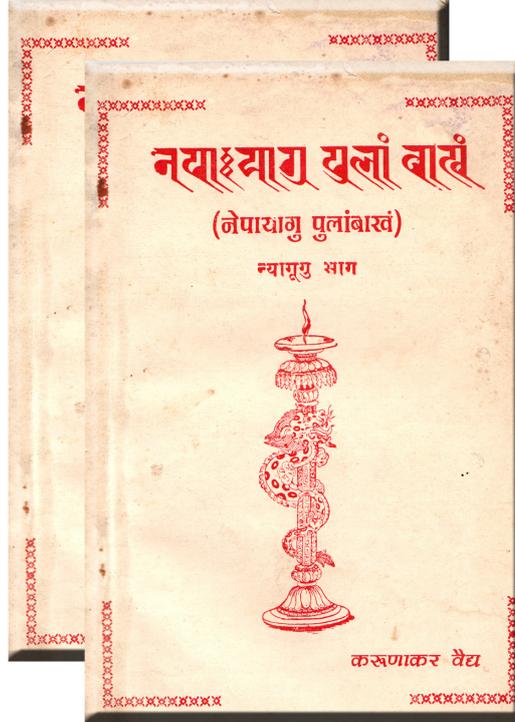
क्वःयात खनेवं विचारीं धाल- “का क्वःचा, न्हयय्गु पुस्ता क्यनाव्यु ।”

क्वखं विचारयात काय् ल जुइक व्वाकल । अले छथाय् ख्यलय् थंका खिपातः क्यना क्वखं धाल- “का बिचारी साहेब, कथिं खिना स्वया दिसं छिगु न्हयय्गु पुस्ता धइगु थन हे खः । असत्य

व अधर्म न्ववागुलि छिगु पुस्तां त्वं जन्म कयाच्वन । छि नं अधर्मिं जुगुलिं छिगु जन्म नं थन हे जुइ धकाः सीका नं दिसं । थुली धयाः क्वः ब्वया वन । बिचारी तंमं सरम जुयाः छेँपाखे स्वया लिहाँ वन ।

उलिचिया बाखं थूलिं, घ्यः तय्गु कुलिं ।

नेपाया पुलां बाखं पाखं साभार
मुम्हा करुणाकर वैद्य

पार्टी निर्देशन काथं देश व जनताया सेवा यो वया

कुशल

ती न्हि पाखय् द्यो मूपुल वाडः च्वंगू ई । वडाय् आपासिकं मनूतनं वयो च्वंगु मरु । थुब्ले जि निर्वाचित समितिया नियमित बैठक तयूता एजेण्डात दयकः च्वडा बलय् छम्हा बुहीमा अजि वडाय् भाला । वयकता थाक्यो च्वंगु वयकया ख्वः स्वयबलय् सिय दः । वयक चयूदा फूम्हा थें च्वँ । वयकं सास ल्हाडः च्वंगु स्वयबलय् वयक दमया ल्वय दः म्हा धायगु सिय दः । वयक बुहीम्हा अजि पक्का हे तः हांगु समस्या ज्वडः वम्हा ज्वी धायगु मति वान । बयागु तुतां चुयो भःम्हा अजिता सोफाय् फ्युतुक जिं वयकया समस्या न्यडा । -छि बिरामी म्हा थें च्वं छुखायँ छि हे थाना थयंक भाय्या दक । वयकलं लिस बियो दिल - बाबु नं जिता म्हामसियाला ? जि थवहे वडाया आशाकजी कुम्पाखया जहान खः । जिमी नायोम्हा मरुगु न्यला दत । उकीं जिबखीं च्वडः च्वडा । बाबु जिता कायपिसं मस्व । कोथा बः नं कान्छाम्हा काय् नं काइगु । नायोम्हा मरुसां निसें जिता साब हे थाकुल । उकीं जग्गा छक्वचा मियो जूसां खर्च याय्माला । बाबु नं सिफारिस ब्यूसा जग्गा मिय दै । बरुछिता नं भाति भाति मः सा बिय । न्ह्याथय्सां सिफारिस छगू याडः दिसँ । जिं बुहीम्हा अजिकय् न्यडा - गनायाय्गु ? गुगु जग्गा मिय ताडागु अजि ? छिगु जग्गा मियता जिता छुं नं बिय म्व, थःगु जग्गा मियता कायपिनिगु रोहबरय् मिय फः । हकनं कायपिन्ता सः तय् मः सा जिं वडाय् सः त विय् । अले सिफारिस बिय । बुहीमा अजिं धायोदिल - थव हे वडा अफिसया लिनय् च्वंगु जग्गाक । व जग्गा मियता जिमी नायोम्हा नं उब्ले तः क हे सिफारिस काय्ता भःगु खः । छिं उब्लें सिफारिस

याडः मब्यु । अः जिता तस्कं हे थाकुल । जिगु दुःख स्वयो जूसां छिं सिफारिस छगू याडः बियो दिसँ । थव जग्गाया लालपुजां नं जिगु हे नामय् खः । दायँ दायँ पतिकं वडाय् कर नं पुलागु द हे दः । छिकपिसं कर कायोच्वंगु हे दः । फिलड बुकय् नं जिगु हे नां खः । जिमी नायोम्हा सिनं नं में पिन्के लाखौं धेवा पुल न्यागु हे खः । अथेनं छिकपिसं छाय् सिफारिस मबियागु ?

जिं बल्ल गुगु जग्गाया खाँ धायगु सिला । व जग्गा मियता वयकया नायो म्हानं तःक हे वडाय् सिफारिस कः भगु खः । अलय् जग्गा दलालत छवयो हःगु खः । अथेनं नगरपालिका व वडां उगु जग्गा निजी मनूया नामय् खः सां सार्वजनिक प्रयोजनया जग्गा जुगुलीं त्वालय याय्पिसं सर्जमिन याबलय् बयान बियो सिफारिस मब्युले तयो तःगु खः । त्वालय याय्पिसं नं उगु जग्गा मियगु व छुं संरचना दांकय् दै मखु दक उजुरी बियो तःगुलिं गथे खः दक छलफल याडा बलय् सिफारिस बिय मखु दक धः गुलीं मब्यूसें तयो तःगु खः । नपां वयकया नायो म्हा सिनं तः क हे भायो जिता नं भाग बियगु धायो दलाल तयूता नं छवयो हयो जिता नं उकिया भाग बियगु खाँ न्हपानं मल्हागु मखु । अलय् उगु जग्गा धार्मिक आस्था नपां स्वापु दःगु जग्गा जूगुलिं तः दा हाँ निसें हे सिफारिस मब्यूसें तयो तःगु उकीं उगु जग्गाय् छुं हे टहरा छँ दांकय् मब्यूसें तयो तः गु खः । उकीं व न्हपाया फुक्क खाँ धवाथुइकः जिं बुहीमा अजिता धाया - अजि व जग्गाया सिफारिस बिय मछिं । छिम्हा जाहाननं तः क भायो धःसां बिय मछिड सिफारिस पाडः तःगु जग्गा छिता

मछिना धायवं, काय्पिसां मस्वता धाय् वं सिफारिस बिय मछिं । छि नायोम्हा मदयो वान । जिमिता दुःख लगय् जु ।

अलय बुहीम्हा अजिं धायोदिल - संसारय् मिलय् मजु धायगु छु दः । मिलय यासा न्ह्याथय् नं मिलय जुई । फुक्क धेवा क धेवा । अः व जग्गा नेगू प्यंगू करोड मवानिला ? बरु छिता गुलि मः धायो दिसँ । काय्पिसं मसिइकः मिय दःसा बांला । उली या. सा जिथजम्हा बुहीया उद्वार जुइगु ज्याखय् छिंछाय्पाड दिया ? नायोम्हा मरुसेलिं जि गातिलाक नय तिय नं मखान । उकीं छिटा हिँडागू नीगु गुलि लाख माला धायोदिसँ । छिगु छक्वचा सिफारिस जक यां खःनी । बुहीम्हा अजिया खाँ न्यडः जिगु तं अखय् थखय् मदयक जायो वल । अथेनं पदय् च्वड तँ पिकाय्गु स्वयो धवा थुइक धाय्माली धायो

तं स्याडः धाया - स्वयो दिसँ अजि, छिं जिता तप्यंक घुस नकयगु खाँ ल्हाडः दिल । श्व छवप नगरपालिका, अलय् छवप नगरपालिकाया वडा कार्यालय खः । थाना

यातकी समाजं बांमलागु खाँ ल्हाडगु नं जिं थुया । उकीं कुं मि धुतिड तं स्याड जिं बुहीम्हा अजिता धाया - वडा कार्यालय छिं धः थें हज्याइ मखु । पार्टीया नीति निर्देशन

आस्थाता घः मलाक दान याडः बिया दक धायगु खाँ नं क्वः जित नपां मेमेगु एजेण्डा नं छलफल जुल ।

वनं लिपा बुहीम्हा अजिं मदिकक फोन याड दिल । जिं फोनय् हे वयकता लिसः बिया - जग्गा छिगु नामय्, लालपूजा छिगु नामय्, मालपोत नं पुलः तःगु फिल्डबुक्य् छिगु नां दःसा, छिं न्याडः तःगु खयानं कानुनी रूपय् छिगु खयानं मुद्दा तः सां छि त्यायुनं फः । अथेनं त्वाल्य् याय्पिसं श्व जग्गा धार्मिक आस्था नपां स्वाडः च्वंगु नपां अदालतय् मुद्दा जुयो कृष्ण जु द्यो तय्गु थाय् दक फैसला नपां जुय धुंगुली सिफारिस बिय मछिं । अलय् छिं न्ह्याक्व हे धेबा ब्युसां सिफारिस वैमखु । वरु नगरपालिकाता दान याःसा, जिमिसं काय् । अलयनगरपालिकां काय् धुंक सार्वजनिक ज्याखय् हे छ्यलयगु खः । उकीं वडा कार्यालय व नगरपालिकाता ब्युसा बांलाई ।

अलय् वयक अजिं चलनचल्तीया

श्व छवप नगरपालिका, अलय् छवप नगरपालिकाया वडा कार्यालय खः । थाना फुक्क जनप्रतिनिधिपुं नेपाल मजदुर किसान पार्टी पाखं त्याकः वपुं खः । जिपुंयां नेमकिपाया साधारण कार्यकर्ता जक खः । पार्टीया नीति घोषणापत्र अलय् नगरपालिकाया निर्देशनय् श्व वडा न्ह्याडगु खः । जिपुं थाना पार्टी धः थें निः स्वार्थ जुयो देश व जनताया सेवा याय्ता वयापुं खः । घुस नयो ज्या सानय्ता मखु । छिं नेमकिपाया कार्यकर्ता तय्तानं मे मे पुं तःतः हांगु दल व अफिसया कर्मचारीपुं थे बिचः याड दिला । श्व ज्या जिमिपाखं याय् फै मखु ।

फुक्क जनप्रतिनिधिपुं नेपाल मजदुर किसान पार्टी पाखं त्याकः वपुं खः । जिपुंयां नेमकिपाया साधारण कार्यकर्ता जक खः । पार्टीया नीति घोषणापत्र अलय् नगरपालिकाया निर्देशनय् श्व वडा न्ह्याडगु खः । जिपुं थाना पार्टी धः थें निः स्वार्थ जुयो देश व जनताया सेवा याय्ता वयापुं खः । घुस नयो ज्या सानय्ता मखु । छिं नेमकिपाया कार्यकर्ता तय्तानं मे मे पुं तःतः हांगु दल व अफिसया कर्मचारीपुं थे बिचः याड दिला । श्व ज्या जिमिपाखं याय् फै मखु । छिं थानानं भासँ । वरु छि काय्पिनिगु नां व मोबाइल नं. दःसा बियो दिसँ । छँ या समस्या ज्यंकय्ता जिं छफल्य याडः बिय ।

जिगु खाँ बुहीम्हा अजिता मं मताथे वं हकनं लिसा कायो धायोदिल- नेमकिपाया कार्यकर्तात नं मनू हे खः । अमिकय् नं कमायाय्गु इच्छा मता खैला ? धेबा खानकी महाद्यो वंयां स्वंगः मिखा कानिगु धाडगु । अलय् बाबुया परिवार काय, म्ह्याय मरुला ? तलबं जक छिता गाला ? अलय्चिच्याहांगु सिफारिस छगु याडः नीगू लाख दाँ वैगु जूसा छाय् मयाय्गु । जिं स्वय याय् मः कः ।

बुहीमा अजिया खाँ न्यडः जिगु मिखालं पुलु पुलु कि प्याहाँ वयक तँ प्याहाँ वल । हकनं बुहीपिन्ता बाँमलाक ब्यवहार

व घोषणापत्र काथं हज्याई । छि अः छँ ल्याहाँ भासँ । जि अः छगू बैठकय् वानय् मनि । अलयछिगु खाँ खय् सिफारिस बिय छिं मछिं दक निर्वाचित समिति व त्वाल्य याय् पिन्के सल्लाह याडः खबर याय् । थुली धायो जि मेचं दाडा, अलय् बुहीम्हा अजिनं सोफां दाडः प्याहाँ भाल ।

शुक्रवार खुनुं न्हिनय्ताकय् वडाया निर्वाचित समितिया नियमित बैठक जुयोच्वंगु । बैठकय् न्हपां हे जिं

वहे बुहीम्हा अजिया खाँ नपां वयकं जिता वडाया धायो दयगु फुक्क खाँ काडा । नीगू लाख विय धःगू खाँ न्यडः सकलें जनप्रतिनिधिपुं छक न्हयल । बुहीम्हा अजि अपः हः वसा त्वाल्य याय्पिन्ता बैठक सः त छलफल याय्गु नपां पार्टी कार्यकर्तापुं नपां नं छलफल याय्गु खाँ क्वः जित । अलय् न्हपानिसँ काथं मछिडः हे रोकेयाडः तःगु सिफारिस जग्गा मिडकेता छुं काथं हे मबियगु खाँ नं क्वजित । अलय् डाम्हां तुं जनप्रतिनिधिपुं मुडः वयक बुहीम्हा अजिं नपां खाँ ल्हाय्गु अलय् उगु जग्गा वयकपिसं धार्मिक

बुहीमा अजिया खाँ न्यडः जिगु मिखालं पुलु पुलु कि प्याहाँ वयक तँ प्याहाँ वल । हकनं बुहीपिन्ता बाँमलाक ब्यवहार यातकी समाजं बांमलागु खाँ ल्हाडगु नं जिं थुया । उकीं कुं मि धुतिड तं स्याड जिं बुहीम्हा अजिता धाया - वडा कार्यालय छिं थः थें हज्याइ मखु । पार्टीया नीति निर्देशन व घोषणापत्र काथं हज्याई ।

मू तयोजसा बिय धाल । अलयजिं वडाया सिफारिस मदय्क जग्गा मियगु व नगरपालिकाता व जनप्रतिनिधिपिन्ता मुद्दा तय्गु उपाय बिया । अलय् वयक अजिया मुद्दा तय्गु व दान वियगु मति मरु । वनं लिपा नं बुहीमा अजिं फोन याय्गु त्वः मत । गुब्लें गुब्लें न्हिच्छीया हिक नीक हे फोन याडगु । मनय् वलकीं फोन याडगु । गुब्लें फोन छन्हु नेन्हु मयासा छन्हु नेन्हु लिपा ड्युकः जूसां फोन याडः च्वंगु दः । भीगु खाँ न्ह्याब्लें अथेहे, वहे छतिहे पाडगु खाँ हे मरु ।

बालाचतुर्दशी व पशुपति

आशा कुमार चिकंबञ्जार

आस्थाया महाजालं क्यनकिं उगु जालं मनूत हतिपति
प्याहाँ वानय् फैं मखु । अलय् संस्कारया आलय ब्यूगु आंग थें
तपुयो च्वंगु व स्यंगु, बाँमलागु अपायानं उलिहे महत्व दःथें संस्कृतिया
ताकिचां : इलतःगु क्वथाथें समाजया ख्वः नं उलि हे चकाडः
च्वनि । अलय् अन्धविश्वासया दोकलं न्ह्याक्व हे तपूसां व संस्कार
व संस्कृतिं चिड तःगु मनया खाचात दोक ह्वतं फुत्त प्याहाँ वथें
अन्धविश्वासता हाचां गायो प्याहाँ वै ।

मनू जन्म जुलकी व छन्हू सीइगु खॉ धुबसत्य खः। अलय
न्ह्यागुनं वस्तु, प्राणी, वनस्पतित सृष्टि लिसें अन्त नं अवश्य
जुई । अलय वहें जन्म व मरणया विश्वास- अन्धविश्वासया पः
खः ग गं मनू तय्गु चोला फुकःच्वनि । गुम्हासिं धाई-‘चैतन्य
चोला ब्यरथनं फुइ स्व’ थाना चैतन्यया अर्थ चैत्य नपाँ स्वापु दः
व । चैत्य गुकी दुनय् ‘आत्मा’ या बास दै दक विश्वास याई
आस्तिकया नुगलं । अलय् म्वातलय् थः यत्थें, सीडानिं छु छु’
नास्तिकया नुगः खॉ ।

जुजु शिवसिंहं (सिमसिम जुजुं) एकादशी खुनुं नं न्ह्याब्ले
ला नः गुलिं में जन्म जुगु जातक बाखं दुनय् अपलं ला नय्गु थःगु
जिवय्ता मनिनिनु सन्देश दः। अलय् उम्हा में नायँ (साई) या छँ
बुगु व वया लानी ब्रम्ह्या छँ ब्रम्हनी जुयो जन्म जुगु खॉ अमिसं
सियानी वहे में थः भःत धाय्गु स्युम्हा लानीं लहिड : सेवायायां
में सीसेलीं वयागु छगु डखः गःजु तयो, म्हाजुक्व बायँ ल्हाकः
चैत्य दय्क, छपु डखः पुयो डख धलं दांगु खॉ काड वयो च्वं काथं
मनूया आत्मा सीइमखु । व ८४ योनी जन्म काइ धाय्गु विश्वास

याडः च्वंगु दः । अथेहे गरूद पुराणे मनूया शरीर (देह) हिली
अलय आत्मा मेथाय हे जन्म कः वानिगु धायो तः काथं पूर्व जन्म
व पुनर जन्मया खॉख्य विश्वास याडः च्वंगु दः ।

न्ह्यागु थ जुयो ब्यू मनू बूसां निसे वह अन्धविश्वासया
ख्यंगू लाँचां पचिचियाडः हज्याई । मचा बूगु दिन शुक्रवार जूसा
सुख जुइगु धः थें मनूया पला, घडी, ई, दिं नपां ला (महिना) याय्
नं खॉ ब्वयो च्वनि । कार्तिकय् ब्रम्हा मचां जीवकः छी दुःख
सिई । असारं ब्रम्हा व मंसिरं ब्रम्हा नेम्हा तेपु जूसा छभ्व छल्कु
गुब्लें द्यां लाई मखु धाई । अथेहे भोत बर्मेली परिवारया छँ वर्ष
भौ वर्ष, माक, धुँ आदि वर्षय् बूपू अमिगु स्वभाव वैगु विश्वास
याई । अलय् राशी काथं दुःख-सुख भाग्य अदिया खॉ ल्हाड द्यो
पूजा यायां फाय्केगु ग्याचिकु मनया किचा हे खः जक धाइपुं नं
दः । अलय नेवः समाजय् च्याय् हालिगु मभिंधायो ने.सं.८८८ सं
स्वनिगः बुगु खॉ हनय तय् है । अलय ८८ दा या बैस नं ग्यापु
दक धाधां जंक्व नं याडः च्वनि । थथे बुदिं, इहिपानिसें कय्तापुजा,
बाहा फुक्क फुक्क अन्धविश्वासया सलिंचाल, हासाय जाकी फयो
ल्ययो जक दे छुयगु याडः च्वनि ।

कालं जुयमः या छुं कारणं मनूसीतकीं वयागु आत्माया
शान्तिया खॉ पिकाय है । उकीं काय्पिसं दाह संस्कार याडः
म्ह्याय् मचां न्हयनुमा थुयो, बर्खी च्वडः समा(चिकं मतासिं)
मयासिं मज्यूगु (गोलभेडा, भान्ता, दुसी आदि) मनसिं थः मां
बवाया आत्मा शान्तिया कामना याय्गु ज्या याई । गुकिता
अन्धविश्वासया खोलं तपुयगु स्वयो वैज्ञानिक मिखालं स्वयबलय्

जुगु अपूरणीय क्षतिता शक्तिख्य ह्यता अथेधाय् धैर्यधारण
याय्फय्केता सकलें मुडः विचः हाय्केगु, याडः तःगु पक्का हे
खः। उकी दुनय् पाखा जा तयो आत्मा वैगु, क्वः खिचा जुयो
क्वजा, न्हयनुमा (गनां डान्हुमा) नः वैगु धःगु खॉ खय् थः
मांयाता थमनं योगु नकागु काथं मन सन्तोष याइगु थाय् नं खः
धाय्फः । अलय् त्वः बः, थः थिति फुक्क विचः वयो मदयो
वांम्हा सिया गुण लुमांक खॉ ल्हाडः ‘भाग्यमानी जुयो वान’
धाइगु नपां भिंगु कुलय जन्म जू हँ, बैकुण्ठ बास जुयम,
सुखावती भुवनसं बास लायमः धाइगु चलन अः नं त्वः
मफ्यूनि । अलय् मृत शरीर तुलसी, गडुगाजल तकिगु, धेबा
लाहातय् तक यात्रायानितिं खर्च धाइगु अनेक विधि खं मृतात्माया

गुडच्यागूगु स्वप पौ, बःछि पौ(पाक्षिक)

स्वापु आत्मा नपां दःगु भः पिई । लत्याबल्य याइगु दान फुक्क मृतात्माता दैगु , अलय सापारु बलय साँचा यंकिंगु, खुला, दाकिला, जलदान फुक्क फुक्क मृतात्माया शान्तिया लागि धायो याडः वयो च्वंगु ज्या दुनय विश्वासया वलैगां डयो लुमुक तःगु मखु जक धाय हे मछिं ।

इहिपाया इलय ह्योगु नं फियो, ह्योगु परासी, लकां, गा, सिन्हं सिन्चु तियो कतया या छँ छगू न्हंगु अभियान यायता बः बियो वांगु धः थें, तुइगु वसतं पुडः मनता सिचुक, शान्तियायता बर्खी च्वनयगु यागु नं वहे आत्मा नपां स्वापु त वै ।

श्वहे इवल्य महाद्योथाय् वाडः न्हिं न्हिं नाः लुकः लच्छीया छकः मां ब्वा मरुगु तिथि खुनुं जलदान याडः मृतात्माता शान्त यायगु संस्कार नं थः मां ब्वा या लुमन्ति कायपिसं यागु श्रद्धा मखु गथे धाय् फै । खः वहे श्रद्धा दुनय आत्माया बाखं स्वाडः च्वन । अलय समाजय् वलागसिमा थें हाँ कायो च्वंगु थुगु संस्कार ल्यं थानयगु स्वयो वैज्ञानिक तथ्य त मालः हज्यायगु भिं जुइदकः विद्वान पिसं धायो च्वंगु दः ।

साहित्यकार ताना शर्मा धायो द्यथें श्व मानव समाजया विकास जुयहाँ छिगु पलाया भूलभली लुमन्ति खः । मनू मनू जुयो म्वाय सय्कगुया पला खः । उकीं संस्कार व संस्कृति छन्हू खं दय्कगु पक्का नं मखु । श्व मनूया सभ्यताया विकासया पलाकाथं कायमः ।

मनूनं याइगु श्रद्धा दुनय सःस्य व समाजया च्वजःगु वर्ग अनेक छायो संस्कृतिसं विकृति नं हयो ब्यगु खानय् दः। दानयागु फुक्क मरुम्हासिता दैगु खः सा नारायणहिति दरबार, सिंहदरबार तिनिख्यः फुक्क फुक्क दान याय् । छु व मरुम्हा सिनं काय् दैगु खैला (राम शेखर) अलय मरुम्हा मां-ब्वा मिसा, काय् म्हायाय् न्हयाम्हासियागु नामय् नं देगः फल्चा ल्वहँहिति, थौकन्हे स्कूल, अस्पताल अनेक दय्केगु चलनं धः सा दान व त्यागया दसु खयानं वयागु आत्मा शान्ति जुगु खः धाय छिं । श्राद्ध स्वयो वृद्धाश्रम वाडः असहाय पिन्ता नकयगु नं उकिया छगू न्हँ पहः खः । अलय गरिब नकयगु, राहु नकेगु थी थी ज्याखय् नं गनां आत्माया शान्तिया खाँ वैला ? कुञ्जिनी खण्डकाव्य सं महा कवि लक्ष्मी प्रसाद देवकोटां कोल्पु खुसी सिथय् नं धात्थेंगु मतिना याडा नं नपां इहिपा याय् मखांपु गोरे व कुञ्जिनीया आत्मा किचा जुयो चाहयगु खाडा धाइपुं दः धायो बांलागु ज्या याइपुं मनूतयगु नां कायो च्वनिगु याता हे आत्मा धःगु थें थुइके फः । अथेहे हे राजेश्वरी खण्डकाव्यसं माधव धिमिरेजु- हेलम्बुया ल्यासेचा पिनिगु ख्वाल्य् थौं नं महारानी राजेश्वरीया ख्वबां लुयो वः धायोदिसे फय्खाँ ल्हाडः सती छ्वयगु बाध्ययापुं राजपरिवार व उकिया विरुद्ध सः

श्वय्कम्हा रानीया पहः अजनं ल्यासेचा पिन्के खानय् दः धायगु खाँ हे कुल : बांलागु ज्या यापुं म्वाडः च्वनि अलय थी थी रुपकायो पुनर जन्म जुइ धःगु थुइके छिं । अथे धाय् बिचः सी मखु, मनू जक सी, अलय समाजय् ह्युपा ह्युता छ्यलिगु हे आत्माया पुनर जन्म खः धाय् फः ।

प्रशङ्ग महाद्योथाय्, द्योया द्यो महा द्यो, अलय आशुतोष, मथां हे लय् ताइम्हा । कछलाश्व चतुर्दशी बाला चतुर्दशी । महाद्योथाय् छगू भिंगु दिं । एकादशी सोमवार महाद्योया दिन खयानं शिवरात्री (शिलाचहे) थें (बाला चतुर्दशी) बाला चहे नं महाद्योथाय् भक्तियाड्गु दिं । अथे धाय्, बाला मू वानिगु दिन । थुखुनुं सुयायगुं छँ सुं मनू सीत धः सा गुता विबः (त्यछो, स्वंवा, वा, छ्व, लाजा, हाम्ब मुस्या, तायँ, सकी आदि) ज्वडः वाडः १०८ म्हा शिवलिङ्ग व पशुपति महाद्यो व उकिया पाशुपत क्षेत्रय् हवल्यगु याई । गुकिं स्वर्गीय मां-ब्वा वा मृतात्माया आत्मा शान्ति जुइगु हे खाँ धायो तःगु दः ।

प्राचीन काल निसें आराध्यदेवः काथं डाल वयो च्वम्हा पशुपति महाद्यो किरातकालया इलय 'ने' नांया सां थःथमं दुरुहाय्क च्वंगु थासय् म्हयो स्वबलय् आना नं मि ब्वाला प्याहाँ वयो म्हयो स्वम्हा मनु हे मिं न्वयो भष्म जूगु किम्बदन्ती दः । वहे थासय् महाद्यो स्वयम विज्याडः शिवलिङ्ग तःगु, गुगु शिवलिङ्गया पूर्व पश्चिम, उत्तर-दक्षिण व सर्गपाखय् याडः डापा ख्वः दः म्हा धायो तःगु दः । उकीं श्व हे महाद्यो दकलय् न्हःपां सृष्टि जुम्हा भःपियो द्योया कपः (शिर) जक धायो च्वंगु खानय् दः । सकल हिन्दु तयगु पवित्र थाय् बागमती खुसीया सिथय् च्वंगु, श्लोषमान्तक वने दुथ्यागु थुगु थासय्या महाद्योया दर्शन याय् मात्रं हे पाप मोचन जुइगु विश्वास थाना तयो तःगु अति प्राचीन ल्वहँ पौ (शिलापत्रं) धायो च्वंगुलिं श्व थाय्या विश्वास अतिकं ख्वातुक खानय् दः । प्यंगु दिशाय् प्यदुवा बहयायगु लुखा, लुं प्वहँया तेज दःगु नन्दी

द्रह्या सालिकया न्हयोने चवडः बिज्याम्हा । पशुपति महाद्यो नं नेपः याय् जक मखु साराहिन्दु पिनि पवित्र व आस्था व श्रद्धया द्यो काथं पुजा याडः वयो चवंगु नं अध्ययनया विषय जुय फः ।
सद्गती जुडगु विश्वासया बाला चतुर्दशी

एकादशी, चतुर्दशी महाद्योया पर्व धाई । अलय देवः याय् नं देवः महादेव अथेधाय् द्योयाय् नं द्यो महाद्योया महिमा काँ कां । आशुतोष महाद्योया भाव भक्तियाडः मृत आत्माया सुख, चैन व शान्तया लागिं हिन्दु मात्रया सर्वोच्च द्यो पशुपति महाद्योया महिमा अपरम्पार दक धाई । हिमवत खण्डय् पाशुपत क्षेत्रया महिमा दकलय् चवजाय्क न्हिथाडः तःगु दः धाई ।

खाँ मृत आत्माया, मृत आत्माया शान्तया नितिं थः काय्, म्हयाय् परिवार व थः पुं वाडः पशुपति सत्विज हवलिगु परम्परा गुली पुलांगु खः धाय् थाकु । अथेनं आना वैपू भक्त जन पिनिगु हुलं थुगु महिमां अपलं हाँगः कायो जनमानसय् बाँलागु विश्वासया लिचवः लाकचवंगु मधसें मगा । थाना हवलिगु सत्विजखय् वा, छ्व, लाजा, मुस्या, स्ववा, तायें, सकी, हाम्ब, आम्ब, चाकूही गुम्हास्यां हलु, थी थी भूमिं उत्पादन जुडगु अन्नत तयो मृत आत्माया नामय् लायें ह्व ह्वं लख महाद्यो, गनां ६४ शिवलिङ्गो, पशुपति १०८ शिवलिङ्गो महाद्यो पतिकं छायो, हवल यंकी । अलय् आनानं पशुपति महाद्योता पूजा याडः कैलाश पर्वत गःगं, गौरीघाटय् गुम्हास्यां ख्वः सिल, गुम्हास्यां म्वः ल्हूयो चोखः याडः, गुम्हास्यां छँ हे चोख याड वासेलिं आना गडगाता थियो मिखा पियो नाः हाहा याडः गुजेश्वरी दर्शण यो वानि । आना नं जड्गलं वाडः सतबिज हवः हवं ख्वायें गणेद्योथाय् वाडः थः सुयाय्गु मृत आत्माया लागिं वयागु खः वयागु नां कायो ख्वायें गणेद्योथाय् काड तक ल्याहाँ वैगु परम्परा अचम्बगु हे खः । श्व मृत्यु दर्ताया पुलांगु पहः अलय् ख्वायेंम्हा गणेद्यो हे पञ्जिका धिकारी काथं कायो तःगु अनुसन्धानया लागिं ज्याछिगु विषय धाय्छिं । सलंसः मेपुं महाद्यो किरातेश्वर, सन्तानेश्वर थजपुं मू मू महाद्यो नपां तः तः खागु सतः मथ, फल्चा, महाद्योया देगः तः तस्कं कलात्मक खानय् दः । श्व हे पवित्र थाय् वागद्वारं प्याहाँ वगु वागमती खुसीया किनारय् चवंगु थासय् तयो तःम्हा विरुपाक्षया किम्बदन्ती नं न्यनय् लाडकगु खाँ खः ।

उब्ले थः याकाकाय् विरुपाक्ष गति मल्लागुलिं काय् भाजु याता थासय् लाकय्गु मतिं मां ब्वा नं न्वाय्गु यात । वहेन्वाय्गु इवलय् थः ता न्ह्याब्लें ब्व ब्यगु मतिं विरुपाक्षं थः माँ ब्वा यात्रा हे स्याय्गु मतिं तरंवार ज्वडः क्वथाया लुखा हःनय् पिडः चवन । दुनय मां ब्वा नेम्हां थः काय् थः म्हा वंश थामय् याड्म्हा जुगुलिं गथे याड वयाता भियाय्गु धाय्गु खाँ ल्हाड चवंगु न्यड विरुपाक्ष

तस्कं पश्चाताप याड अः थुगु पाप गथे याडः मोचन याय्धायो पशुपति महाद्यो कय् न्यौं वाँबलय् महाद्यो वं भिं पौ न्यगः थःगु बुहापातिं व खुनी पातिं खय् तयो चुलः घू याःसाजक पापं मुक्त जुड धःगु लिं व हे भिं पौ नेगः ज्वडः छँ वयो महाद्यो धः थें चुलः चवनः । अलय् भिं पौ छतिं हें ज्यः गुथें मचवड व महाद्योवं म्वःगु ज्या बिल धायो महाद्योता हे लाकुं च्वाय्गु धायो वां बलय् लायें नेम्हा बाका सुका छपु खं लिभः किड चवंगु लिं पहाड कियगु धायो कियो चवंगु खाँ न्यडः हकनं विरुपाक्ष अमिसं सुकां पहाड किय फःसा जिं भिं पौ ज्यय्के मफैला धायो ल्याहाँ वयो हकनं महाद्योवं धः थें याडः चवन । तः न्ह चुलानं भिं पौ सांगु ग्वःछि हे ज्यःगु मखु । अलय् हाकनं तं पिकायो वां बलय् लायें नेगः पुखु दः थाय् थयंबलय् चकुचा न्याम्हासिनं छगः ना जाय्क दःगु पुखुलीया नाः खालीगु पुखुली ल्हय्यगु धायो थःगु पापु प्याकः मेगु पुखुली वाडः था था याडः चवंगु खाडः विरुपाक्षं छु याडा गु धायो न्यं बलय् छगः पुखुली नाः मरुगु मेगु पुखुली नाः जाय्क दगुलिं न्यखें उथिं याडः तय्ता नाः ल्हय्यो चवडगु खाँ न्यंकबलय् वया मन हकनं हिल वल । अथेनं छँ वयो वहे भिं पौ चूगु मज्यः सेलिं व अति तं पिकायो पशुपति वान । आना महाद्योवं उलिमछिं चेतन क्यडा नं मथुम्हा मनू थः थाय् वयो पिकय्ता वगुलिं महाद्यो वं पिकं जमिनय् स्वतुक छ्वतः । अलय् होसय् वयो महाद्योकय् जि गुब्ले थाहाँ वयो छंता पिकय् दै धः बलय् कली युगय् छ थाहाँ वयो जिता पिकी । अलय् पृथ्वी प्रलय् जुयो हकनं सत्ययुग वै धःगु न्यंकं बाखं दुनय मां ब्वाँ भिंगु लाँपु क्यनिगु खाँ थुडकः धैर्यतां जक खःगु लाँपु ज्वनय् फै धाय्गु शिक्षा ब्यगु खानय् दः । अथेयां श्व विरुपाक्ष किराँतकालया छम्हा सालिक दक नं धाई ।

पशुपतिया महिमा इतिहास क्वति हे पुलां दकः हाल चवंगु दः । शंखधर शाख्वाया मूर्ति आना हे दःगु अलय् संसारया स्वंगः दकलय् भिंगु हिरा मध्ये छगः पशुपति दः धाय्गु विश्वास याडः चवंगु दः ।

स्वप नगरपालिकाया ज्या भवः त

छँ छँ नर्सिड अभ्र बांलाक यंकयूगु

मंसिर ६ गते

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया नायोसुड ख्वप नगरपालिकापाखं चायूकः तःगु ख्वप अस्पताल पाखं न्ह्याकः च्वंगु छँ छँ नर्सिड ज्या इवः या वडा नर्सत नपां बुद्धवार छलफल जुल ।

ज्या इवः सं मू पाहाँ प्रजापति जुं नगरया स्वास्थ्य स्थिति गथे च्वं जक सिइकेता नपां स्वास्थ्यया प्रोफाइल दयकेगु तातुडः ख्वप नगरपालिकां छँ छँ नर्सिड न्ह्याकःगु खाँ ब्याकसे थुकिता अज बांलाक न्ह्याकयूता वडा नर्सिपिन्ता मार्ग निर्देश याडः दिल ।

वहे इवलय् वयकलं जनतानपां तप्यंक स्वापु तयूगु छगू लाँपु काथं छँ छँ नर्सिड न्ह्याकागु खाँ ब्याकसे ख्वप नगरपालिकां थुगु ज्या इवः देशय् दकलय् न्हःपां यागु स्थानीय निकाय खः धायूगु खाँ नं काडः दिल । उकिं थुगु गौरवपूर्ण ज्या पूवांकः मदिकक न्ह्याकयूता चिकित्सक व नर्सिपिसं सेवा भावं ज्यायूता घवाडः दिल ।

ख्वप अस्पतालया डा. रत्न सुन्दर लासिवं व अस्पताल व्यवस्थापक विश्वजित प्रजापतिं नं ख्वप अस्पतालया अवस्थाया खाँ काडः दिल । उगु ज्या इवः सं वडा नर्सिपिसं थः थः गु वडाया लच्छिया प्रतिवेदन नं पिब्वयो द्यूगु खः ।

नेमकिपा मतदाताया भावना ज्वडः हज्याइ

नेपाल मजदुर किसान पार्टी मंसिर ४ गते क्वचःगु प्रतिनिधि सभा व प्रदेश सभाय् मादल चिं खय् छाप तयो ग्वाहाली यापुं सकल मतदातापिन्ता सुभाय् देछायगु काथं छगू न्याली ग्वसः ग्वगु जुल । सुथायसिया ११:०० ता इलय् पार्टी कार्यालय गोमारी न्ह्याकगु उगु न्याली सुकुध्वाका, टिब्रुक्छँ, तः माही, तालाक्व, नासमना, वंशगोपाल, भार्वाचो, इनगः (दुधपाटी), इटाछँ, खौमा, लाय्कु, चोछँ, तुछिमला, भुलाछँ, मूलालाय्, कमलविनायक, च्याम्हासिंग, सुजमारी, तचपालय् जुयो गोमारी पार्टीकार्यालय हःनय् क्वः चःगु खः ।

पार्टी कार्यालयया हःने त्याकः द्यूपुं उम्मेदवार पिन्ता लसहांसे नपां मतदातापिन्ता सुभाय् देछासे नेमकिपाया नायो भाजु नारायणमान बिजुक्छँ (रोहित) जुं निःस्वार्थ जुयो देश व जनताया सेवा यायूगु पार्टीया तातुना काथं ज्या याइगु विश्वास प्वंकः दिल ।

त्याक द्यूपुं उम्मेदवारपिन्ता अजनं जिम्मेवारी अपः कुबियो ज्या सानय् मालिगु उगु ज्याखय् इमानदार जुयो ज्या साड, दिइगु विश्वास नं प्वंक दिल ।

नेमकिपा गुब्ले हे चिच्यामन याडः, यो मय्या भेदभाव

मयागु खाँ कुल दिसे वयकलं नेमकिपाता भोत ब्यूपुं सकलासिया भावनाता कः धाडः हज्याय् मः धायोदिल ।

न्याली ब्वतिकायो दयूपिसं 'देसी सः या ब्यवस्था यो' 'एमसीसी सम्भौता खारेज यो' नागरिकता विधेयक खारेज यो, तस्कं थिकय् जुगु बजारभः क्वकाय्के ब्यू, गोर्खाभर्ती केन्द्र खारेज यो नेपःया लेन्दुपत मुर्दावाद । अमेरिकी साम्राज्यवाद मुर्दावाद भ्रष्टाचारी तयूता कार्वाही यो, भारतीयविस्तारवाद मुर्दावाद, नेपाल मजदुर किसान पार्टी जिन्दावाद, थजगु नारात थ्वयकगु खः । उगु न्यालीसं घाँ बाजा, धिमाय्, बाँसुरी, मादल नपां सांस्कृतिक पुचः त नं अपलं ब्वति कायो द्यूगु खः ।

न्यालीया दथ्वी दथ्वी नकतिति त्याकः भः म्हा सङ्घीय सांसद प्रेम सुवाल, नकतिति त्याक भः म्हा बागमती प्रदेशया प्रदेशसभा सांसद सुरेन्द्र राज गोसाईं नपां ख्वप क्षेत्र नं २ या नेमकिपाया उम्मेदवार अनुराधा थामा मगर, २ (ख) या उम्मेदवार सरोज राज गोसाईं, १(क) या उम्मेदवार मिन बहादुर बाटा व २ (क) या उम्मेदवार रमेश बैद्यं बःचा हाकलं न्वचु तयो द्यूगु खः ।

उगु न्वचु तयगु इवलय् माननीय प्रेम सुवाल जुं मू मू थासय् मतदातापिन्ता सुभाय् देछायो दिसे - मतदातापिसं अपलं विश्वास याड नेमकिपाता अपलं अप भोत बियो त्याकः द्यूगु खः, उकिता छगू शक्ति काथं (ऊर्जाकाथं): डाल कः स्य सांसदं प्रमुख प्रतिपक्षया भूमिका बांलाक म्हितयगु नपां जनताया पक्ष न्ह्याब्लें नुवायगु खाँ काडः दिल ।

संसदय् वानयगु मौका बियो द्यूगुलिं सचेत सकल मतदाता पिन्ता दुनुगालनिसें सुभाय् देछायो दिसे सांसद सुवाल जुं जनताया काय् - म्ह्यायपिन्ता १०-१५ लाखं डाक्टर ब्वकयता ख्वप विश्व विद्यालयया विधेयक पारित याकयता मदिकक संसदय् सः श्वकयगु खाँ ब्याकसे थुगु विधेयक ख्वपया जनताया लागिं जक मखुसैं सकल दे या जनताया लागिं खः धायोदिल । वयकलं गथे अः ख्वप इञ्जिनियरिङ्ग कलेजनपां मेमेगु शैक्षिक संस्थाय् देशां देछिया ब्वनामिपुं दांकः, भिकः बांलाकः शिक्षा कायो च्वंगु खः अथेहे ब्वकयगु खाँ ब्याकसे न्हपा-न्हपा राणा प्रवृत्तिया शासक दलपिसं ख्वप विश्व विद्यालयया विधेयक पाडः तला, जिपुं थुकिया विरोधय् दः । थुगु विधेयक पारित मजतलय् मदिकक संघर्ष यायगु खाँ कुल दिल ।

अथेहे वयकलं अमेरिकी सैन्य मोर्चा व अमेरिकी कानून व नीति पालना याय् मःगु एमसीसी सम्भौता व नेपालता सिक्किमथें

याइगु नागरिकता विधेयक खारेज याकयता संघर्ष ह्छ्याडः च्वनयगु खाँ काडः दिसे किसान तयता देसी सः ह्यो म्ब्युम्हा, जाकी, तरकारी व मेमेगु वास्तुत भारतं न्याडः ह्यो व्यापारघाटा अप्वय्किम्हा सरकारया विरोधयायगु खाँ नं वयकलं काडः दिल ।

वयकलं भारतता नेपालं हिजक त्वंकां मगा ला हे च्याड नक च्वंगु ज्या या विरोध यासे २० खर्ब तका दां ब्यापार घाटा व २० खर्ब तका दां सार्वजनिक ऋण कुबिडकिपुं सिंह दरवारता भ्रष्टाचार यायगु थाय् काथं याडः च्वंपुं सरकारया सडक व सदनय् विरोध याडः च्वनयगु खाँ नं काडः दिल ।

मेम्हा नकतिनि त्याक भः म्हा बागमती प्रदेशया प्रदेशसभा या दुजः सुरेन्द्र राज गोसाईं जुं किसान आन्दोलन व देश भक्तिपूर्ण आन्दोलनेया लिधंसाय् हज्याडः च्वंगु नेमकिपा देश व जनताया भिं जुइगु ज्या खय् न्हपास्वयो अज स्यल्लाक संसदय् भूमिका म्हितयगु विश्वास प्वंकः दिसे सकल मतदाता पिन्ता सुभाय् देछायो दिल ।

थाय्थासय् ध्वाका दय्क, पतः ब्वय्क, त्वालया थाकालिपिसं सगं बियो का.रोहित, प्रेम सुवाल व सुरेन्द्र राज गोसाईं पिन्ता लसय् हांसे मतदातापिन्ता सुभाय् देछायो तःगु ब्यानर द्वलं मतदाता व जनतात लयता प्वंकः मादल थाडः म्यें हालः प्याखं ल्ह्यो उत्साहपूर्वक च्याली क्वचःगु जुल । च्याली बहनी सिया दः १५ ताइलय् क्वचगु खः ।

छुमा गणेश साकोसया साधारण सभा

ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिया मू पाहाँल्य् ख्वप नगरपालिका वडा नं. ६ चोछँ च्वंगु छुमा गणेश बचत व ऋण सहकारी संस्थाया हिंडाकगु वार्षिक साधारण सभा शनिवार जुल ।

ज्या इवसं मू पाहाँ प्रजापति जुं न्हँगु पुस्ताता राजनीतिक रूपं सचेतयाड छप्पा छधियाड यंक्य फःसा दे विकास यायूता ग्वाहाली जुडगु खाँ ब्याकसे निर्वाचन जनताया चेतनास्तर गुलिदता जक स्वडगु ब्यारोमिटर खः धायो दिसे जनतां देशभक्त व देश द्रोही

पार्टीत सिडकेगु मौका देगु ई नं खः धायो दिल । उकीं थःगु विवेक छ्यलः निर्वाचनय् ब्वति काय्मः धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिकां शिक्षा, स्वास्थ्य, सम्पदा ल्यंकः म्वाकः तय्गु नपां सुचुकुचुख्य याडः च्वंगु ज्यात कुल दिसे वयकलं अः ख्वप दे देशां देछिया ब्वनामिपिनिगु उत्कृष्ट शैक्षिक गन्तब्य जुयो च्वंगु खाँ नं कुल दिल ।

ख्वप नगरपालिकां थानाया सामुदायिक ब्वनय्कुथिया

सैक्षिकस्तर च्वजाय्क यंकय्या निंति अपलं घ्वासा बियो वयो च्वंगु खाँ काडः दिसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां ख्वपया नगरवासीपिन्ता अक्सिजन व हि जाँचय् याय्गु धेवा म्वायकः बियो वयो च्वंगु खाँ काडः दिल ।

वयकलं ख्वप नगरपालिका भ्रष्टाचार मरुगु नगरपालिका जुगुलिं जनतां थुकिता थः भः पियो वयो च्वंगु खाँ ब्याकसे समाज भिंकयता थानाया नागरिकपुं सभ्य व भिंपुं जुयमः धायोदिल ।

ज्या इवः सं ख्वप नगरपालिका वडा नं ६ या वडाध्यक्ष हरीराम सुवाल देया सार्वभौमिकता ल्यंकः तयूता नेमकिपां याडः वयोच्वंगु ज्या काडः दिसे ख्वपय् नेमकिपा त्यागु धाय्गु सकल जनता त्यागु खः धायो दिल ।

ख्वप नगरपालिका वडा नं. ६ या वडाया दुजः गोविन्द दुवालं सहकारी संस्थाया दुजः पुं इमान्दार जूसा जक सकल दुजः पिसं सुख सिडगु नपां दुजः पिन्ता भिं जुडगु नपां राजनीति याडपुं मभिं पुं लासा जनतां दुःख सिडगु खाँ ब्याक दिल ।

ज्या इवः सं संस्थाया नायो सिद्धिराम अवालं सञ्चालक समितिया दृढ विश्वास, कार्य कुशलतां याडः हे दुजः पिसं फ्वं थें तालिमता न्ह्याकः वयो च्वडगु खः धायो दिल ।

ज्या इवः सं भक्तपुर जिल्ला बचत संघया सचिव जगन्नाथ प्रजापति छुमा गणेश साकोसया दांभारी कृष्ण सुन्दर अवाल, कानुनी सल्लाहकार राजेन्द्र सुवाल, लेखा सुपरीवेक्षण समितिया कजि मधुराम अवाल, सञ्चालक दुजः राजाराम अवाल व (उपाध्यक्ष) न्वकु भुपेन्द्र प्रसाद नेपाली संस्थाया वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक व लेखा समितिया प्रतिवेदन प्रस्तुत यासे साधारण सभा सफल जुयमः धायो दिल ।

थःगुहे पहः या छँत दःगु बिस्कं बिस्कं सहर दय्के मः

मंसिर १८ गते

नेपाल सरकार शहरी विकास मन्त्रालयया ग्वसालय विश्व शहर दिवस २०७९ व विश्व शहरी योजना दिवस २०७९ या मंकः दिवससं 'दिगो विकासया लागि स्थानीय प्रयास' नारानपां सोमबार शहरी विकास व भवन निर्माण विभाग या सभाहलय् सोमबार कार्यशाला गोष्ठी जुल ।

उगु ज्या इवः सं न्वचु तयो दिसे ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं मति मतयाथें अपलं जुयोच्वंगु जनसंख्यावुद्धि नपां भ्नीगु सहरत स्वयहे म्हायपुकः, च्वनयूता काथं मछिंगु काथं

जुयो वाडः च्वंगु खाँख्य चिन्ता प्वँकसे प्रदुषण मरुगु व व्यवस्थित सहर दय्केगु थौया आवश्यकता खः धायोदिल ।

सहर धाय्गु तः मि चिमि सकल मनूत च्वनय लाइक याडः दय्केमः धायोदिसे वयकलं गरिबत बास मदयकः दाड वानय् मालिगु अलय् तःमि पुं जक च्वनय् फँगु याड दय्किगु 'स्मार्ट सिटी' नेपःया लागि म्वः धायोदिल ।

विदेशी लाय दुथ्याक कमिशन नय्गु पल्के थूपुं योजनाविदत व प्राविधिकत आधुनिकताया नामय विकृति ह्योच्वंगु खाँ कुल दिसे वयकलं नेपालय् भ्नीगु थःगु पहःया मौलिक शैलीया छँत दाडः

बिस्कं बिस्कं सहरत दय्के फः सा पर्यटनया लाग्गा भन भन तब्याड वानि धायोदिल ।

प्रमुख प्रजापति जुं न्हूँ न्हूँगु सहर दय्केबल्य देया उथिंग्यंकः विकास याय्गु मतिनं ज्वडः वानय् मः धायो दिसे वयकलं ख्वप नगरपालिकां संविधानं निर्दिष्ट यार्थे जनताता स्वयो समाजवाद उन्मुख ज्या याडः वयो च्वंगु खॉ नं काड दिल ।

ज्या इवः सं वागमती नगरपालिकाया प्रमुख भरत कुमार थापां गांता सहर व चिमी पिन्ता तः मियाय्गु बागमती नगरपालिकाया मू तातुना खः धायोदिसे नगरपालिकां गरिबी निवारण, सीपमूलक तालिम सञ्चालन, व्यवसायिक व यान्त्रिकरण कृषि खय् बः बियो, सहकारीखय् आधारित साभेदारी, सुकुम्वासी व्यवस्थापन सुत्केरी स्याहार पोषण भत्ताया व्यवस्था, नगरस्तरीय १५ शैय्याया अस्पताल, दय्केगु योजना काथं ज्या जुयो च्वंगु खॉ काडः दिल ।

ज्या इवः या मूपाहाँ राष्ट्रिय योजना आयोगया माननीय दुजः प्रा. डा. सुरेन्द्र लाल कर्ण अपलं जनतात गामय च्वडः च्वंगु देशय् काचाक्क ६२ प्रतिशत जनता नगरपालिकाय् दुथ्याकः नगर घोषणा यासेली योजना आयोगता ज्या याय्ता थाकुगु खॉ काडः दिल ।

वयकलं छगू यच्चु पिचुगु, बाँलागु नमुना सहर दय्केगु थःगु म्हागस दःगु खॉ नं काडः दिल ।

राष्ट्रिय योजना आयोगया पूर्व उपाध्यक्ष डा. पिताम्बर शर्मा सहरि विकासय् स्थानीय प्रयास तस्कं महत्वपूर्ण धायो दिसे स्थानीय तहया विकास कार्य तातुक यंक्येता स्थानीय जनताया थःगु धाय्गु भावना ब्वलांकय्मः धायोदिसे सहरि विकास योजनाखय्

स्थानीय तहता छ्यलय्गु छगू चुनौती खः धायो दिसे सहरया फोहरत थासय् लाकय्ता स्थानीय तहया मनुतय्सं छँ छँ नं हे ध्वगिडगु व ध्वमगिडगु फोहर छखय् लाकः थः थःगु थासय् हे थासय् लाकय् वियमः धायो दिल ।

ज्या इवः सं सहरि विकास व भवन विभागया निमित्त सचिव पदम कुमार मैनाली देश विकास याय्ता स्थानीय तहलय् थःगु धाय्गु भावना मस्तलय् देश विकास मजुडगु खॉ व्याकसे सहरि विकास मन्त्रालय पाखं सहरि विकास ऐन तर्जुमा जुयो सहमतिया लागिं कानून, न्याय व संसदीय मन्त्रालय बिय धुंगु खॉ नं काडः दिल ।

ज्या इवः सं सहरि विकास मन्त्रालयया महानिर्देशक सुरेन्द्र मोहन श्रेष्ठ, नेपाल क्षेत्रीय व सहरि योजनाकार समाज (रपसन) या नायो महेन्द्र सुब्बा, राजनीतिक विश्लेषक सी. के. लाल, सहरि विकास व भवन निर्माण विभाग या उपनिर्देशक नारायण प्रसाद भण्डारी, अन्तर्राष्ट्रिय विज्ञ प्रा. डा. मार्क, पेल्लिड, यू एन कार्यक्रम व्यवस्थापक प्रज्ञा प्रधान पिसं सम्बोधन याडः द्युगु खः । वहे ज्या इवः सं पिब्वगु ख्वप इन्जिनियरिड कलेजया छात्रा (मयजु) अन्जु महर्जन व पूर्वाञ्चल विश्व विद्यालयया आस्था आचार्य पिन्ता उत्कृष्ट शोधपत्र पुरस्कार लः ल्हागु खः ।

उगु कार्यशाला गोष्ठीया उलेज्या राष्ट्रिय योजना आयोगया न्वकु प्रा. डा. सुरेन्द्र लाल कर्ण जुं याडः द्युगु खःसा, ज्या इवः या सभानायो सहरि विकास मन्त्रालय निमित्त सचिव पदम कुमार मैनाली याडः द्युगु खः ।

कोभिड १९ सं भीसं यक्व शिक्षा काया

- स्वप नगर प्रमुख प्रजापति

नेपः या संविधान धारा ३५ सं छम्हा छम्हा नागरिकता राज्यया आधारभूत स्वास्थ्य सेवा निःशुल्क जुइगु व छम्हा छम्हा नागरिकता स्वास्थ्य सेवा अःपुक काय फँगु अधिकार बियो तःगु दः । अथेनं धेवा म्वायक उपचार याय्गु खाँ भ्वँतयँ जक जुयो च्वना । अपलं अस्पतालय सिंतिं विइगु वास हे मरु धायो बिइमखु । जनता सिटामोल मदयो सीडः च्वंगु, स्वास्थ्य केन्द्रे चिकित्सक मदयो कार्यालय सहयोगी वास इडः बियो च्वंगु, नपां विशेषज्ञ डाक्टर मदयो अपलं मनून अकालं सीड च्वंगु बुखाँ न्हिं न्हिं प्याहाँ वयो च्वंगु दः ।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा वियगुली संघीय मन्त्रालयं यायमगु ज्या नेपःया ७५३ स्थानीय तहतयसं स्थानीय जन समुदायता स्यल्लाक स्वास्थ्य सेवा बियता संघीय मन्त्रालयं क्वयच्वया काथं काम, कर्तब्य याय माली-

गाउँपालिका व नगरपालिकाया सामुदायिक अस्पताल व स्वास्थ्य केन्द्रे मःपुं चिकित्सकत नपां जनशक्तिया व्यवस्था याडः ज्यासाडः च्वंपुं चिकित्सक व मेमेपुं जन शक्तिता ई काथंया तालिमत बियो अध्यावधिक सेवा बिय फःसा ग्रामीण व सहरय च्वंपु नागरिकपिसं गुणस्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा बिय फँ ।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा बांलाक बियता उगु थासय ज्या साडः च्वंपुं चिकित्सक व नर्स थजपुं (जोखिम) ग्यापुगु ज्यासानिपिन्ता विशेष भत्ता व सुविधाया व्यवस्था, नेपःया सरकारं निःशुल्क विई धःगु वासत फुक्क स्वास्थ्य केन्द्रे थ्यंकयगु, वास्ता मयासँ च्वनिपिन्ता

कडा कारवाही या व्यवस्था याय्गु नपां स्वापु दःपुं संघीय व प्रदेश सरकारं इलय ब्यलय अनुगमनया व्यवस्था याय्गु ।

फुक्क सामुदायिक अस्पताल व स्वास्थ्य केन्द्रे मःकाथंया स्वास्थ्य उपकरणत थ्यंकयगु नपां उगु उपकरण छ्यःमछ्यः अनुगमन याडः इलय ब्यलय ल्हवनय कानय याकसा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा बांलाक बिय फँ ।

आधारभूत स्वास्थ्य सेवा वियगुलि स्वप नगरपालिकाया अनुभवः

ख्वप नगरपालिकां १०० गू शैय्याया अस्पताल न्ह्याकः च्वंगु दः । जनताता अःपुकः बांलाक सेवा प्रवाह याय्ता ख्वप नगरपालिका वडा नं २ (व्यासी) नगर स्वास्थ्य केन्द्र व ख्वप नगरपालिका वडा नं ५ भगवती स्थानय जन स्वास्थ्य केन्द्र चाय्कः तःगु दः । अथेहे मातृशिशु ज्या भ्वः (एम.सी.एच.) भक्तपुर अस्पताल व आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्र (सल्लाघारी १) नं जनताता स्वास्थ्य सेवा बियो वयो च्वंगु दः । न्हिं ११ घण्टा ओपिडी सेवा व शनिवार व सार्वजनिक विदाख्य नपां ओपिडि सेवा दाच्छितक हे चाय्की ।

हलिमय ब्याक महामारी काथं डाडः पुडः वगु कोभिडं याडः जिमिसं न्हूंगु ज्ञान काया । कोभिडं मपुकः तय्ता ७५ शय्याया आइसोलेसन केन्द्र चायका । कोभिडं अपलं : डाडःपुडः वांसेलीं २५ शय्याया एचडीयू नपांया ७५ शय्याया कोभिड अस्पताल चायका । वहे भ्वलय जनताया ग्वाहालीं अक्सिजन प्लान्ट निःस्वाडा । अः स्थानीय जनताता अक्सिजन व मःगु हि धेवा म्वायकः इडःबियो वयो च्वडा । थुकीं अपलं जनता लयतायो च्वंगु दः ।

कोभिड १९ या इलय जनताया छँ छँ वाड जनताया सेवा यायगु ह्वता च्लात । उब्लेता मः काथं आइसोलेसन केन्द्र चायकः ख्वप अस्पताल नं चायके फत । अक्सिजन प्लान्ट तय्ता जनताकय ग्वाहाली फ्वडा बलय खुगू करोड स्वयो अपः धेवा ग्वाहाली यात गुकिं जिमिसं कोभिडया ल्वगी पिन्ता धेवा म्वायकः उपचार याडा । तस्कं काथं मछिगु इलय नं जिपुं जनताया सेवाख्य जुया जिमिसं कोभिडं यक्व शिक्षा काया ।

कोभिड भ्वलय च्वजायो च्वंगु इलय ख्वप नगरपालिकां ल्वय जुय साथं हे सर्वसाधारण जनताता स्वास्थ्य परीक्षण याका ।

गुडच्यागूगु स्वप पौ. बःछि पौ(पाक्षिक)

ल्वचं पुडःसानय् मफूपिन्ता छँ छँ निःशुल्क अक्सिजनया व्यवस्था, भौगोलिक अवस्था व जनघनत्व स्वयो काथं छिगु थासय् स्वास्थ्य केन्द्रत चाय्कः कोरोना डाडः पुडः मवांकय्ता वडास्तरय् अपलं खोप अभियान न्ह्याका ।

नगरबासीपिन्ता आधारभूत स्वास्थ्य सेवा वियता थी थी ल्वयया स्वास्थ्य शिविर न्ह्याकः नपां वैकल्पिक चिकित्सा पद्धतिता हृदाय तयो न्ह्याकय्गु कुत याडः वयागु दः । गथेकि अकुपञ्चर व होमियोप्याथिक.... ।

स्वास्थ्य ज्याभूवः न्ह्याकय्ता वगु पंगः व मौका स्वास्थ्यया लाग्ता तस्कं थाकुगु लाग्ता खः । जनताया स्वास्थ्य नपां तप्यंक स्वापु दैगु अस्पताल व जन स्वास्थ्य केन्द्रत चाय्केगु तस्कं थाकुगु खः । स्वास्थ्यया लाग्ताय् खानय् दःगु समस्या व पंगःत थथे दः

जिमिता वगु पंगः

- बीमाया धेबा इलय हे मब्यूगु
- दक्ष जनशक्ति थुंकः तयोतय थाकुगु
- टेन्डर याडागु वास इलय हयो मबिइगु
- संघ व प्रदेश सरकारं मेमेगु सामुदायिक अस्पतालताथें ग्वाहाली मयाइगु ।
- धेबा मदयो सिटी स्क्यान व एम आर आई तय मफयागु
- सरकारया पाखं मदिवक अनुदानया व्यवस्था मयागु जिमिगु चुनौती
- विरामी सीय धुंक अस्पताल व स्वास्थ्य केन्द्रे बांमलागु घटनात जुइगु ।

अवसर

- छँ छँ वडः जनताया सेवा याडाबलय् जनता नपां भ्यलय् पुडः ज्या याय् दःगु
- जनताया छगू छगू दुःख सुख नगरपालिकां सिइके दःगु
- स्वास्थ्ययाय् खाय् छगू छगू विषयलय् जनताया सेवा यायगु मौका दः गु ।

स्वास्थ्यया लाग्ताय् स्वप नगरपालिकाया न्हूंगु कुतः

ख्वप नगरपालिकां सुनं नगरवासीपुं २० मिनेटया दुनय् स्वास्थ्य सेवा वियफैगु याडः ज्या साडः च्वंगु दः । नागरिकपिनिगु स्वास्थ्यया खाँ थुइकेता छँ छँ नर्सत छ्वय्गु व्यवस्था याडः च्वंगु दः ।

नगरपालिकापाखं न्ह्याक च्वंगु ख्वप अस्पतालय थुगुसी सिटी स्क्यान तय्ता व्यवस्था याडः च्वंगु दः । विद्यालय स्वास्थ्य ज्या इवः मदिवक वडा वडाय् स्वास्थ्य शिविरत तय्गु नपां स्वास्थ्यया खाँ ब्याकय्गु जनचेतना मूलक ज्या इवःत न्ह्याकय्गु नपां श्वास प्रश्वास पुनः स्थापना केन्द्र चाय्कः तयागु दः। थुगुसी अंकुपञ्चर सेवा चाय्केगु कुतः याडः च्वडागु दः । नगरबासी पिनिगु लागिं

हिया निःशुल्क व्यवस्था व कडा व दीर्घ ल्वय, नुगः मृगौला, क्यान्सर, मल्टिस्कघात थजगु ल्वय जूपिन्ता मनुम्हां १५,००० तका दां या अनुदान या व्यवस्था याडः च्वडागु दः ।

संघीय स्वास्थ्य मन्त्रालय व प्रदेश मन्त्रालयं याय् मःगु ग्वाहाली ख्वप नगरपालिकापाखं स्थानीय जनसमूदायता बियो वयो च्वंगु आधारभूत स्वास्थ्य सेवाता अभ् व्यस्थित व प्रभावकारी याय्ता संघीय सरकार व प्रदेश सरकारपाखं मःमःगु स्वास्थ्य उपकरणत गथेकि सिटि स्क्यान, एमआरआइ थजगु स्वास्थ्य उपकरणत व ज्याभःत बिय मगु, सेवा अप्व वियता मःगु पुँजीगत व सञ्चालन खर्चया लागिं बजेट छख्य लिइकय् मःगु, विमाया धेवा इलय हे बिय मःगु, सरकारी अस्पतालया सरह मःकाथंया जनशक्ति व्यवस्थाया लागिं नीतिगत व्यवस्था मिलयाय् मगु, नपां केन्द्रीय तहं बिइगु तालिमत ख्वप नगरपालिका पाखंचाय्क तःगु ख्वप अस्पतालया चिकित्सक व नर्सपिन्ता नं दुथ्याकय् मः । विद्यालय नर्स ज्या इवः व छँ छँ नर्सिडः ज्या इवःता अभ् बांलाक छ्यलय्ता स्वापु दःगु जनशक्तित्ता साधनसम्पन्न व प्रविधि जाय्क यंकय् मः ।

(नेपाल सरकार स्वास्थ्य व जनसंख्या मन्त्रालयया ग्वसालय मंगलवार ख्वपय्या बोडे च्वंगु कृषि विकास बैंके केन्द्रीय प्रशिक्षण केन्द्र बोडे ग्वस ग्वगु मंकः वार्षिक समीक्षा गोष्ठीया नेन्हुगु दिनसं 'स्थानीय तहं प्रदान याइगु आधारभूत स्वास्थ्य सेवाया सुनिश्चितता' विषयलय् जुगु पुचःया छलफल सं प्यानलिष्ट काथं च्वडःद्यूम्हा ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापति जुं बियो द्यूगु विचः)

स्वास्थ्यया विषय गोष्ठी

मंसिर १३

नेपःया सरकार स्वास्थ्य व जनसङ्ख्या मन्त्रालयया ग्वसालय जूगु ख्वपया बोडे च्वंगु कृषि विकास बैंक तालिमकेन्द्रे बोडे जूगु संयुक्त वार्षिक समीक्षा गोष्ठीया नेन्हु खुनुं जूगु स्थानीय तहं विइगु आधारभूत स्वास्थ्य सेवाया सुनिश्चितता विषय छलफल जुल । उगु गोष्ठी सं प्यानलिस्ट काथं ख्वप नगरपालिकाया प्रमुख सुनिल प्रजापतिं थी थी सुभाब नपां ख्वप नगरपालिकां याडः च्वंगु ज्या भूवःत प्रस्तुत याडः दिल ।

उगु ज्या भूवःसं नेपाल नगरपालिकासंघया नायो भाजु, धुलिखेल नगरपालिका प्रमुख अशोक ब्यांजु, धनकुटाया सहिद भूमि गाउँ पालिकाया अध्यक्ष मनोज राई, स्वास्थ्य व जनसंख्या मन्त्रालय योजना व अनुगमन महाशाखाया महा निर्देशक दिपेन्द्र रमन सिंह व स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख कृष्णप्रसाद पौडेलं थःथःगु विचः प्वंकः द्यूगु खः ।

छुम: गणेश साकोसया साधारण सभा

(२०७९ मंसिर १० गते)

नेमकिपाया उम्मेदवारपुं त्यागुया लसताय विजय च्याली सं जनसमूदाय

(२०७९ मंसिर १० गते)

नेमकिपाया नायो नारायण मान बिजुक्छें जु (रोहित) पाखं सुमाय्
-यालीसं सम्बोधन यासे (२०७९ मंसिर १० गते)

मंसिर ४ गते जूगु निर्वाचनय् नेमकिपाया त्यापुं उम्मेदवारपिनिगु
सुमाय् देखाय्गु -याली (२०७९ मंसिर १० गते)

